

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX NOVEMBER - LAPKRIČIO 16, 1995 Nr. 42

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

LIETUVOS LATVIJOS JŪRŲ SIENA

Eivydą Radvilą

Daugelio apžvalgininkų vertinimu, dar niekada istorijoje Lietuvos – Latvijos santykiai nebuvo tokie įtempti. Šių santykių aptarimas, ginčo priežasčių aiškinimasis – be abejo svarbiausias pastarųjų dienų šalies politinio gyvenimo veiksnys.

Jau apie pusmetį rusų si nesantaikos ugnis su nauja jėga išsiveržė praėjusį antradienį, Latvijos vyriausybei pasirašius sandorį su užsienio bendrovėmis dėl naftos paieškų Baltijos jūroje. Pagal šią sutartį, viena didžiausių JAV naftos bendrovių AMOCO ir Švedijos "Svenska Petroleum Exploration AB" dukterinė įmonė OPAB paieškos darbus Baltijos jūros pietinėje Latvijos ekonominės zonos srityje turėtų pradėti 1996 metų vasarą. Naftos telkinys vertinamas 6 mlrd. litų. Latvija gaus 11 nuošimčių telkinyje išgaautos naftos ir dar dešimtadalį pelno. Tyrimo darbus lygiomis dalimis finansuoja vien tik užsienio bendrovės. Latvių teigimu, sutartyje numatyta, jog naftos žvalgyba nebus vykdoma ginčijamoje su Lietuva Baltijos jūros dalyje, tačiau lietuviai tvirtina, jog nesutariama net, ką laikyti ginčijama sritimi.

Tuoju po minėto sandorio

pasirašymo dėl abiejų šalių santykių būklės išsiaiškinimo Lietuva pakvietė konsultacijoms savo ambasadorių Rygoje R. Karaziją. Tuo norėta parodyti itin neigiamą Lietuvos požiūrį į Latvijos veiksmus bei perspėti apie galimą santykių pablogėjimą. Toks ryžtingas atsakas aiškintas tuo, kad Latvija anksčiau buvo pažadėjusi nepasirašyti jokių sutarčių su užsienio bendrovėmis dėl ginčijamo naftos telkinio tyrimo, kol su Lietuva nebus pasirašyta sutartis dėl jūrų sienos. Be to, Lietuvos Užsienio reikalų ministerija kaltina Latviją geros kaimynystės ir Pabaltijo solidarumo dvasios stygiu, kadangi, prieš pasirašant sandorį, jie lietuvių nesupazindino su turima medžiaga.

Dėl santykių paastrėjimo Lietuvos pareigūnai daugiausia kaltina Latvijos pusę. Tačiau opozicija randa ir nemažus Lietuvos vadovų "nuopelnus". Dar praėjusių metų lapkričio pabaigoje abiejų šalių premjerai pranešė, jog susitarė dėl jūrų sienos nustatymo, tačiau neatskleidė jokių smulkmenų. Buvo galima suprasti, kad Lietuva padarė nuolaidų, kadangi A. Šleževičius po to aiškino, jog svarbiau pasauliui parodyti, kad kaimynės gali susitarti,

Vaikų šventėje, Toronte, muzikos konkurse, ypač sėkmingai pasirodė Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos dainininkai. Net 5 iš 7 apdovanojimų ir teisę dalyvauti laimėtojų koncerte pelnė mūsų dainorėliai, dalyvavę dešimtyje atskirų konkurso grupelių.

V. Klorio nuotr.

negu ginčytis dėl kelių kvadratinų kilometrų Baltijos jūroje. Matyt, naudodamasi tuo susitarimu, Latvija šių metų kovo mėnesį paskelbė tarptautinį konkursą dėl naftos paieškų Baltijos jūroje. Lietuvos Užsienio reikalų ministerija dėl to nusiuntė notą Latvijai, tačiau pastarieji ją nekreipė jokio dėmesio ir toliau tęsė derybas su užsienio bendrovėmis.

Galutinį, ginčą baigiantį tašką turėjęs padėti taip vadinamas Maišiagalos susitarimas (Nukelta į 10 psl.)

JIS KVIETĖ TAUTAS TAIKAI...

Ministro Pirmininko A. Šleževičiaus pareiškimas ryšium su Izraelio Premjero nužudymu.

"Aš tikiu, kad pasaulio tautos myli taiką" – tai buvo vieni paskutiniųjų Izraelio Ministro Pirmininko Yitzhako Rabino žodžių. Netrukus po jų nuskambėjo teroristo šūviai. Mūsų laikmetis prarado vieną iškiliausių asmenybių, įkūnijusią kovos prieš blogį ir neapykantą simbolį.

Daugiau kaip prieš metus aš gavau Yitzhako Rabino laišką. Jame jis vylėsi, kad po dešimtmečių trukusio priešiško mes tapsime prievartos ir kraujo praliejimo pabaigos liudininkais. "Mes nepuoselėjame iliuzijų, kad ateitis bus lengva, – sakė 1994 metų rugpjūčio 17-ąją Izraelio vyriausybės vadovas. – Žmogžudiški prievartos aktai, kuriuos vykdo ekstremistai, neigiantys pačią tiesos sampratą, tebedrumsčia pasaulį. Mums lieka dar daug darbo..."

Už taikos grąžinimą į Artimuosius Rytus premjeras Y. Rabinas buvo pažymėtas Nobelio taikos premija. Mės, Lietuvos žmonės, galime teigti, kad premjeras Rabinas buvo vienas iš tų, kuris grąžino pasitikėjimą ir tarp Lietuvos bei Izraelio žmonių.

1994-ųjų spalio 2-ąją mes stovėjome kartu Jeruzalės Rožių sode ir drauge kalbėjome apie skausmingus visoms istorijos dalykus: Lietuvos žydų tragediją ir mūsų visų bendrą atsakomybę, kad tai niekuomet žemėje nesikartotų. Yitzhakas Rabinas kvietė mus, visa tai įvertinus, žiūrėti į ateitį. Tai buvo žmogus, kuris nuolat žvelgė į priekį ir galvojo, kokią pasaulį mes visi paliksime ateinančioms kartoms.

Šią skaudžią valandą užjaučiame Izraelio valstybę, jos žmones – žydus ir arabus, kurių taikai ir kuriamajam darbui savo gyvybę paaukojo šis taurusis Žmogus.

toriją" ir "Lietuvišką Madonų šventovę". Pakviestas tarti savo žodį, dr. Bundonis jaudinosi, atsisveikindamas su jam daug nuoširdumo ir draugiškumo parodžiusia lietuviška visuomene. Jis kvietė visus, vykstančius į Lietuvą, jį būtinai aplankyti. Jis nuoširdžiai dėkojo "Dirvos" redakcijos talkininkams, kurių darbo ir išipareigojimo dėka jo ligos metu "Dirva" išėjo laiku, buvo turininga ir įdomi. "Vilties" Draugijos vice-pirmininkas dr. Viktoras Stankus iškėlė dr. Bundonio nuopelnus, pabrėždamas,

kad dr. Bundonis skleidė lietuviškumą ir nuoširdų patriotizmą. Atsisveikinimas buvo baigtas, sugiedant vieną punktėlį "Lietuva brangi".

Malonus ir visada draugiškas dr. Bundonis mielai sutiko su manim padaryti "atsisveikinimo pokalbį" spaudai. Ne mane vieną, bet ir daugelį "Dirvos" skaitytojų domino klausimas, kokių būdu griežtųjų mokslų daktaras perėjo į spaudos darbą. Nusijuokęs, dr. Bundonis trumpai nupasakojo savo kelią į spaudą. Baigęs Maskvos (Nukelta į 10 psl.)

SENTIMENTALUS SUDIE!

Aureliją M. Balašaitienę

Kiekvieną atsisveikinimą lydi sentimentalūs jausmai, ypatingai tada, kai išlydimas asmuo yra populiarus, gerbiamas, mylimas ir naudingas žmogus. Š.m. lapkričio 5 dieną po pamaldų Clevelando Dievo Motinos parapijos kavinėje klebono kun. Gedi-

mino Kijausko iniciatyva įvyko trumpas, bet jautrus atsisveikinimas su "Dirvos" redaktoriumi, dr. Anicetu Bundoniu, kuris lapkričio 7 dieną, lydimas savo iš Lietuvos atskridusios dukros Loretos Zakarevičienės, po sunkios ligos ir rimtos operaci-

jos, grįžta į Tėvynę. Kun. Kijauskas trumpai, bet labai išsamiai, aptarė taurią dr. Bundonio asmenybę ir jo pozityvią įtaką lietuviškos visuomenės bei spaudos gyvenimą. Prisiminimui jis dr. Bundoniui įteikė dvi knygas – "Dievo Motinos parapijos is-

Atsisveikinimas su išvykstančiu redaktoriumi dr. A. Bundoniu ir jo dukra prie "Dirvos" redakcijos.
V. Bacevičiaus nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **PIRMIEJI NAMAI GRĮŽTANTIEMS TREMTINIAMS.** Lietuva grįžtančių tremtinių laikino apgyvendinimo punktas įsikurs sostinės pakraštyje Naujojoje Vilnioje – penktadienį Vilniaus miesto savivaldybei statybininkai perdavė du pirmuosius gyvenamojo namo korpusus.

Grįžtančių tremtinių ir politinių kalinių šeimos laikino apgyvendinimo punkte galės gyventi vienerius metus, išimtiniais atvejais – pusiantrų. Per tą laiką jie galės susitvarkyti pilietybės, įsidarbinimo, nuolatinės gyvenamosios vietos pensijų ir kitus reikalus.

Šiuo metu į Lietuvą norėtų sugrįžti beveik tūkstantis sovietų okupacijos metais ištremtų šeimų.

• **RUGSĖJĮ LIETUVOJE VĖL PAKILO KAINOS.** Statistikos specialistai praneša, kad šių metų rugsėjo mėnesį vartojimo prekių ir paslaugų kainos Lietuvoje augo sparčiau negu rugpjūčio mėnesį.

Statistikos departamento duomenimis, rudens sezono drabužių ir avalynės kainos pakilo 3,3 proc., o kai kurie maisto produktai brango dar sparčiau. Pavyzdžiui, kiaušiniai pabrango net 15,7 proc., kruopos – 8,2 proc., mėsa – 6,3 proc., sviestas – 5,8 proc., dešros ir rūkyti gaminiai – 5 proc. Viso būtiniausių maisto produktų krepšio kaina per mėnesį pakilo 2,4 proc., o jo rugsėjo mėnesio kainos, palyginti su 1993 m. gruodžio kainomis, šoktelėjo net 72,7 proc.

Ypač ruduo nullūdino gėlių kainomis – per rugsėjį jos pabrango 27,4 proc., nors šis mėnuo buvo saulėtas ir šiltas. Rašymo reikmenys atitinkamai brango 4,4 proc., vaistų ir medicinos preparatų – 4 proc.

Tiesa, kai kurie sezoniniai maisto produktai – obuoliai, svogūnai, burokėliai, cukrus ir miltai – atpigę.

• **UŽSIENIO INVESTICIJOS Į LIETUVOS EKONOMIKĄ.** Žurnalas "Centrinės Europos ekonomikos apžvalga" ("Central European Economics Review") paskelbė duomenis apie užsienio kompanijų investicijas į Lietuvą. Iki šių metų pradžios vienam Lietuvos gyventojui teko 83 JAV doleriai investicijų (Latvijos – 145 JAV dol., Estijos – 314 JAV dol.).

Tarp priežasčių, atbaidančių potencialius investuotojus, žmąsmini silpną šalies ekonomiką, biurokratinę sistemą, netobulus įstatymus ir didžiules eiles prie Lazdijų muitinės punkto.

Žurnalas išvardijo stambiausius investuotojus į Lietuvos ekonomiką. Pirmoji sąrašė – kompanija "Philip Morris", jau investavusi į Klaipėdos tabako fabriką 30 milijonų JAV dol. ir pasirengusi investuoti dar 25 milijonus dol.. Antrąją vietą pagal investicijų dydį užima "Kraft General Foods International", įdėjusi 15 milijonų dolerių į Kauno konditerijos fabriką. Toliau sąrašė yra dvi Vokietijos kompanijos – "Richard Hammerke Farberei" (9,8 milijono JAV dolerių) ir "Wilhelm Becker" (6,6 milijono dolerių), investavusios į Vilniaus "Audėjo" fabriką, ir olandų–anglų kompanija "Shell Overseas Holdings", investavusi 5,1 milijono dolerių į bendrą kuro gamybos įmonę "Shell Lietuva".

• **PATVIRTINTI VALSTYBINĖS PRIVATIZAVIMO AGENTŪROS NUOSTATAI.** Vyriausybė patvirtino Lietuvos valstybinės privatizavimo agentūros nuostatus. Pagal juos, agentūra veiks kaip Lietuvos Vyriausybės atstovė, privatizuojanti valstybės nuosavybę esantį turtą.

Svarbiausias Privatizavimo agentūros tikslas – privatizuoti valstybei ar savivaldybėms priklausančių įmonių akcijas ir kitokį turtą, siekiant kad kiekvienas sandoris būtų efektyviausias. Agentūra turės parengti metinį privatizavimo objektų sąrašo projektą, kurį tvirtins Vyriausybė, nustatys objekto privatizavimo būdą, sąlygas, taip pat leis Informacinę privatizavimo biuletinį, kuriame skelbiami oficialūs pranešimai, reklamuos privatizuojamus objektus, padės ieškoti investuotojų, atliks kitus, nuostatuose numatytus darbus.

Privatizavimo agentūra bus išlaikoma iš Lietuvos valstybės biudžeto lėšų. Jai Lietuvos valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo numatytais atvejais taip pat gali būti skiriamos Privatizavimo fondo lėšos. (ELTA.)

TRUMPAI

• Kinija ir Rusija baigė derybas dėl pasienio linijos. Abiejų valstybių siena yra 4,380 km ilgumo. Buvo susitarta dėl naujos linijos, einančios 54 km.

• Pentagonas paskelbė, kad JAV vyriausybė, jei Japonija pageidautų, sutiktų išvežti dalį Okinawos saloje stovinčios kariuomenės, kurios ten yra 26 tūkstančiai.

• Rusija sutiko siųsti į Bosniją apie 12,000 savo kareivių, kurie ten veiktų bendroje komandoje kartu su amerikiečiais kariais. Taikos

prižiūrėtojų vadas būtų amerikietis generolas George Joulwan, JAV karo jėgų Europoje vadas. Rusijos vadai jokių būdu nesutiko būti NATO kariuomenės vadovybėje, nors gen. Juowan yra ir NATO jėgų vadas. Jo pavaduotoju numatytas rusų generolas Leonti Shevtsov.

• Pakistane suimti 38 aukšti karininkai, planavę nuversti demokratinę vyriausybę.

• Bengalijoje įvyko keturių dienų generalinis streikas, tačiau premjerės Khaleda Zia vyriausybė nepasitraukė.

Europa neskuba

Pastaruoju metu Rytų Europos sostinėse daug kalbama ir rašoma apie Rytų Europos įsijungimą į Europos Sąjungą ir į karinę NATO organizaciją. Vokietijos kancleris Kohl, viešėdamas Lenkijoje, pažadėjo lenkams, kad iki šio šimtmečio pabaigos Lenkija tikriausiai bus priimta į Europos Sąjungą, tačiau Briuselio biurokratai, kurie šiuos dalykus tvarko ir artimiausią pažįsta, kraipo galvas, sakydami, kad tokio sąjungos greito plėtimo sunku tikėtis. Pareiškimus įsijungti į Europos Sąjungą yra jau formaliai įteikusios penkios šalys: Vengrija, Lenkija, Rumunija, Slovakija ir Latvija. Europos Sąjungos komisijos Rytų Europos reikalams pirmininkas Hans van der Broek pabrėžė, kad, jo nuomone, tik viena Čekijos respublika gali tikėtis įjungimo į Sąjungą, gal apie 2002 metus. Jau yra apskaičiuota, kad Sąjungos biudžetui kasmet kainuotų apie 50 milijardų dolerių tas naujų penkių valstybių įjungimas. Neabejojama, kad įsijungti pageidauja dar Čekija, Slovėnija, Bulgarija, Estija ir Lietuva. Joms teks laukti dar ilgiau, nes tose šalyse dar neišaiškios politinės ir ekonominės padėties reformos. Tokios reformų kelyje toli pažengusios Vengrijos užsienio investicijos pralenkia kitų šalių Rytų Europoje investicijas, tačiau ir vengrai yra per pusę atsilikę nuo portugalų, kurie laikomi Europos Sąjungos vargingiausiais nariais.

Europos Sąjungos vadovai pasimokė iš Vokietijos, kuri susijungė į vieną ekonominį vienetą su buvusią Rytų Vokietiją. Paaiškėjo, kiek valstybės išdui kainuoja pakelti atsilikusios rytinės zonos pramonės našumą, kad ji galėtų konkuruoti su moderniomis Vakarų įmonėmis. Įsijungus į Europos sąjungą, tektų įsijungti ir į tos sąjungos gynybos organizaciją, kuri pamažu tampa Europos karine ranka, panašia į NATO. Ten patekti dar sunkiau, nes pirmą reikėtų įsijungti į Europos Sąjungą. NATO didinimui priešinasi net ir dabartinė Rusijos vadovybė. Vakarai dar nežino, kaip priimti nuo komunizmo nukentėjusias Rytų Europos šalis į saugumo struktūras, kartu nesukeliant pasikeitimų dabartinėje Rusijoje. Sakoma, kad Europos Sąjungoje naujų narių priėmimas ypač šaltai vertinamas Viduržemio jūros kraštuose: Graikijoje, Italijoje, Ispanijoje, Portugalijoje. Jos dabar gauna Sąjungos biudžeto lėšas, skiriamas atsilikusioms apygardoms. Su naujomis tokią paramą gaunančiomis valstybėmis biudžetas bus dar daugiau apsunkintas naujų išiestų rankų.

• Nežiūrėdama tarptautinių priekaištų ir protestų, Prancūzija jau susprogdino tris branduolinius užtaisus. Vyriausybė paskelbė, kad bus dar trys sprogimai, iš viso šeši, nors buvo planuota turėti aštuonis.

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

• Kinijos prezidentas Jiang Zemin savo kalboje Jungtinėse Tautose puolė tam tikras didžvalstybes, kurios pasislėpusios už demokratijos ir žmogaus teisių šūkių, kritikuoja Kiniją. Šis pareiškimas, sakoma, atšaldęs jo susitikimą su prez. Clintonu.

• Italijos premjeras Lamberto Dini pasisiūlė pasitraukti iš pareigų, jei parlamentas to pageidautų. Tačiau nepasitikėjimo klausimą iškėlęs buvęs premjeras Silvio Berlusconi pats yra patrauktas teisman už kyšius.

TRUMPAI

• Izraelyje vyksta debatai dėl opozicijos politikų veiklos ir nusistatymo prieš darbiečių vyriausybės taikos su arabais planą. Nušauto premjero Rabino našlė atsisakė paduoti ranką Likud partijos vadui ir nepriėmė jo užuojautos. Premjero Rabino laidotuvsė dalyvavo prezidentas Clintonas su žmona ir buvę prez. Bush bei Carter. Senatorius Edward Kennedy ant Rabino kapo užbėrė saują žemės, atvežtos nuo savo brolių, irgi atentatuose žuvusių, kapų. Izraelio spauda kaltina savo premjero apsaugos nepakankamumą. Vyriausybė paskelbė savaitės gedulą. Jauno fanatiko, kuris nušovė premjerą, tėvai laišku atsiprašė Rabino šeimos ir pranešė, kad jie labai apgailestauja nelauktą įvykį.

• Pentagonas paskelbė, jog Okinawos saloje suimti trys amerikiečiai juodi kareiviai, išprievartavę 12 metų japoniukę mergaitę. Saloje įvyko piktos vietinių demonstracijos, reikalaujančios išvežti JAV kariuomenę.

• Rusijos prezidentas Jelcinas, sugrįžęs iš New Yorko, buvo paguldytas į ligoninę dėl širdies sutrikimų. Liberalų vadas Žirinovskis pareiškė, kad ta liga esanti Jelcino sugalvotas vaidinimas, kad galėtų atidėti prezidento rinkimus. Spėjama, kad Jelcinui teks ilgesnį laiką pabūti gydytojų priežiūroje. Jo širdies negalavimai prasidėjo 1987 m.

• Buvęs Vietnamo karo laikais gynybos sekretorius Robert McNamara aplankė Vietnamą. Jis pareiškė, kad tas karas buvęs nereikalingas ir apgailestavo savo vaidmenį jame.

• Quebeco referendume labai nedidele balsų dauguma (52,000 balsų skirtumu) žmonės atmetė suverenumą ir provincija toliau lieka Kanados dalimi. Provincijos premjeras Parizeau pasitraukė iš pareigų.

• Kinijos prezidentas Jiang Zemin savo kalboje Jungtinėse Tautose puolė tam tikras didžvalstybes, kurios pasislėpusios už demokratijos ir žmogaus teisių šūkių, kritikuoja Kiniją. Šis pareiškimas, sakoma, atšaldęs jo susitikimą su prez. Clintonu.

• Italijos premjeras Lamberto Dini pasisiūlė pasitraukti iš pareigų, jei parlamentas to pageidautų. Tačiau nepasitikėjimo klausimą iškėlęs buvęs premjeras Silvio Berlusconi pats yra patrauktas teisman už kyšius.

• Sirija sutiko priimti dalį Libijos ištremtų palestiniečių darbininkų. Sirijos vyriausybė pasiuntė Izraeliui užuojautą dėl atentate žuvusio premjero Rabino mirties.

• Filipinų prokurorai kaltino buvusio prezidento Marcos našlę valstybės turto grobstymu. Iš įvairių Šveicarijos bankų vyriausybei pavyko susigrąžinti 475 mil. dolerių. Nors Imeldai grėsė sunkios kalėjimo bausmės, ji buvo išrinkta į Filipinų parlamentą iš Leyte provincijos ir jau davė priesaiką, kaip parlamento narė.

• Rusijos spauda skelbia, jog tarp kandidatų į Rusijos Dumą 43 partijų sąrašuose rasti 87 kandidatai, kurie arba jau buvo teismo bausti už kriminalinius nusikaltimus arba šiuo metu tardomi nusikaltėliai.

• NATO gen. sekretoriui pasitraukus iš pareigų dėl praeities nesąžiningumo iškėlimo, nauju sekretoriumi gali tapti buvęs Olandijos ministras pirmininkas Ruud Lubbers. Vokietija, Prancūzija ir Britanija paskelbė, kad jos pritaria jo kandidatūrai.

• Libija paskelbė, kad ji išstems daugiau milijono Afrikos imigrantų, kurie atvyko į Libiją nelegaliai.

• JAV Kongrese jau svarstomi pasiūlymai perkelti iki 1999 metų JAV ambasadą Izraelyje iš Tel Avivo į Jeruzalę.

• Prezidentas Jelcinas, prieš patekdamas ligoninėn, barė savo užsienio reikalų ministrą Kozyrevą, sakydamas, kad jis pataikauja Amerikai ir Vakarams, nepaiso Rusijos interesų. Jelcinas grasino ministrą pakeisti, tačiau po poros dienų, žadėjo jį palikti, tik paskirti jam naują padėjėją.

• Savivaldybės balsavimuose Berlyne gerai pasirodė "žalieji" ir buvę komunistai, tačiau rinkimus laimėjo krikščionys demokratai. Praeityje stiprūs socialdemokratai šį kartą gavo apie 23 nuos. visų balsų.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

MASKVA SPĀSTUS SPENDŽIA

Juozas Žygas

Nereikėtų svajonių pasaulyje gyventi ir manyti, kad Lietuva jau gyvena demokratinės Rusijos paunksmėje. Rusija demokratinė ar ne, bet turi savo imperinius tikslus. Pagaliau nereikia būti rusams nei imperialistais, kad pasižiūrėtų į žemėlapi matytų, jog Baltijos valstybės jiems kelia į jūrą užstoja. Istorijos sąvartoje beveik visos tautos (galbūt tik išskyrus lietuvius) kovojo dėl jūros prieigų. Tad ir nereikėtų stebėtis, kad rusai įkėlė koją į Karaliaučių ir neužšalantį karo uostą Piliava (vok. Pillau), nemano iš ten pasitraukti. Ne tik nemano iš ten pasitraukti, bet kalbėdami apie taikų sugyvenimą, per tvorą grasina.

Neseniai vyko manevrai vos 10 km nuo Lietuvos sienos. Manevrai, kuriuose dalyvavo daug generolų, admiralų ir iš Maskvos atvykę vyriausybės stebėtojai. Be to, iš St. Peterburgo specialiu kariniu laivu, buvo atvežta raketa, kuri tik 10 km nuo Lietuvos pasienio buvo iššauta. Taip pat ta proga buvo pasakyta: "Tai yra perspėjimas tiems, kurie bandytų mūsų teritoriją ir mūsų teises pažeisti". Atrodytų, kad visas tas žvanginimas daugiausiai buvo prieš Lietuvą nukreiptas. Be to, perspėjimas ir NATO organizacijai, kad plėtimasis pažeistų Rusijos interesus. Daugiau įtartinai skamba – tai tas "mūsų teisių pažeidimas". Dar grėsmingesnes kalbas jie į Estiją ir Latviją taiko. "Estija ir Latvija yra dvikalbės valstybės, tad ir rusiakalbiai turėtų teisę savo valdžią sudaryti". Ir, žinoma, tokią "legalią valdžią" Rusija mielai paremtų. Nes ji visuomet yra linkusi "skriaudžiamuosius" užstoti.

Rusija Baltijos valstybių iš savo glėbio ar bent įtakos zonos nenori paleisti. Tad įvairiais frontais bando, taip

sakant, ieško "Achilo kulnies". Arba galima palyginti su meškeriotuju, kuris ant vieno kabliuko užmauna žuvytę, o ant kito slieką. Tad ir Rusija nors savo rankose turi stiprią kortą – tai rusiakalbiai (faktinai kolonistai – kurie turėjo į plačiąją tėvynę grįžti). Bet tuo nepasitikėdama, dabar bando subtilesnę priemonę. Radijo žiniomis, Maskvoje veikiančiame "Diplomatijos institute" yra Lietuvai paskirtos 6 vietos nemokamai. Reikėtų manyti, kad panaši privilegija bus taikoma Latvijai ir Estijai. Tai būsimieji agentai, kurie būtų kaip kirminai obuolyje. Jie turėtų naikinti ne iš lauko, bet iš vidaus.

Lietuvos nelaimė ir yra ta, kad ji tebėra vadovaujama tų, kurie baigė įvairius partinius institutus Maskvoje ar Leningrade. Kokia būtų nauja iš tokių diplomatų ir kam jie tarnautų? Kuomet prasiėjo atgimimas ir mus užplūdo įvairūs tėvynainiai, ir mes su jais glėbesčiavomės. Iš tų laikų turiu pilną dėžutę vizitinių kortelių įvairių pareigūnų ir žymūnų. Dabar bevartydamas radau įdomią kortelę: "Vladislovas K. Mikučiauskas, Minister For Foreign Affairs of the Lithuanian SSR". Jis lankėsi gal prieš šešetą metų. Elgėsi gana tyliai ir be reklamos. Turbūt tyrė sąlygas, kokios būtų galimybės užmegzti ryšius su mūsų diplomatija ir rezistenciniais veiksniais. Arba norėjo į juos savo žmogų įvesti ir gal nesantaišką sukelti. Manysčiau, kad jis buvo baigęs "Diplomatinį institutą". Kur jis yra dabar? Ar jis savo "diplomatinę" patirtį panaudojo Lietuvos atstatymui? Ne! Jis ir toliau Maskvai tebetarnauja.

KVEBEKAS TEBĖRA KANADOJE

Algimantas Banelis

Viltis Kanados Kvebeko prancūzams patapti savarakiška tauta vėl sužlugo spalio 30 dienos referendume. Už provincijos atsiskyrimą pasisakė 49.5% balsuotojų. Tačiau trys penktadaliai frankofonų, tai yra, prancūziškai kalbančių pirminių kolonistų palikuonių, pareiškė norą gyventi nepriklausomai. Visgi, jų likimą nulėmė 18 nuošimčių Kvebeke gyvenančių anglosaksų ir su tokiais susitapatinančių emigrantų, kurie visuotinai pasakė NE.

Kvebekiečiai bruzda jau nuo šeštojo dešimtmečio. Prieš penkiolika metų įvykusiame panašiam referendume pralaimėta 40-60 santykiu. Tuomet ir patys frankofonai nesudarė nepriklausomybininkų daugumos, patikėjęs federalistų pažadais patenkinti kvebekiečių siekius. Taip neįvyko ir teko vėl apsispręsti.

Nežiūrint bauginimo, esą, kaip kvebekiečiai išsiverstų be didžiosios Kanados prieglobsčio. Panašiai, kaip

ir Maskva anuomet tvirtino lietuviams. Grasinta, ne ginčly, bet tamprių ekonominių ryšių nutraukimu, lyg taip šiais laikais būtų įmanoma. Federalistų pergalė peilio aštrumu, tiksliai vienu nuošimčiu, 52 tūkst. balsų laimėtas referendumas, kanadiečių neramina. Dabar visiems aišku, jog Kvebeko klausimas liko ne tik kad neišspręstas, bet jo išrišimui nepratomai abi puses patenkinantys būdai.

Tiek federalinė valdžia, tiek kitos devynios Kanados provincijos nėra linkusios pripažinti Kvebeke kompaktiškai gyvenančius ir savitą kultūrą turinčius prancūzus Kanados sudėtine tauta su tokiems priderančiomis teisėmis. Tokioje neišsprendžiamoje padėtyje kito referendumo nebereikės laukti kitų penkiolikos metų.

Prancūziškos Kvebeko dalies netekimas Kanadai nebūtų malonus. Ne vien tai, kad būtų prarastas didelis krašto plotas, bet taip pat su-

mažėtų skirtumas nuo pietinio kaimyno. Visame krašte oficialus dvikalbiškumas, nemėgiamas daugumos, bet patenkiamas, yra dalis Kanados savitumo. Ne tik tai, bet ir kvebekiečių humanistiška pažiūra į visuomeninį susitvarkymą galinti atsverti iš JAV besiveržiantį socialinį laukiniškumą, kas jau nutiko dviejose provincijose.

Anglosaksų bei imigrantų ir jų palikuonių atšiaurumas prancūzams suprantamas, nors ir nepateisinamas. Pirmiesiems teberūpino kolonijalinė didybė ir anglų kalbos viršenybė, pastariesiems gi yra patogiau paklusti galingesniems.

Kvebeko atžvilgiu lietuviai Kanadoje nesiskyrė nuo kitų imigrantų. Regis, norėjosi tikėtis, kad būtų kitaip, bent nešališkumo. Juk ir mūsų tėvynainiai geidė gyventi, tautiniai vystytis be priesakų iš šalies. Kodėl taip pat nepridera ir kitiems? Nejaugi mes tokie dviveidžiai?

LIETUVA IR JOS EKONOMIJA

Vytautas Šeštokas

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, ji pradėjo naują demokratinį gyvenimą. Po komunistinės sistemos, trukusios 50 metų, pakeitimui įvykdymui reikia laiko. Naujos demokratinės ūkio sistemos sukūrimas – nelengvas pereinamasis procesas.

Žmonių gerovei svarbiausia yra ekonominė santvarka, kuri suteiktų gyvenimui bent minimalų pragyvenimo lygį. Ši naujoji ūkinė sistema negali apsieiti be užsienio valstybių pagalbos.

Faktas yra tas, kad tuo pasikeitimu jau labai plačiai pasinaudoja užsienio valstybės, besiveržiančios savo gaminiais užkariauti naujas rinkas Rytų Europoje. Todėl tų naujų ir įvairių prekių Baltijos valstybėse, o labiausiai Lietuvoje, labai padaugėjo.

Įdomu, kad Vilniaus laikraštis "Lietuvos rytas" rugsėjo 8 d. laidoje nieko nerašė apie užsienio valstybių įmonių ir atskirų asmenų sukčiavimus, bet pirmiausia savo skiltyse gan plačiai "užgriebė" kai kurių išeivijos lietuvių verslininkų veiklą Lietuvoje – sukčiavimą.

Rašinyje pavardėmis, faktais minimi ir žinomi bei nusipelnę išeivijos asmenys.

Ši sukčiavimo veiksmą "Draugo" laikraštyje spalio 3 d. iškėlė Vitolis E. Vengris iš Washington, DC., straipsnyje "Tyla nėra gera byla". Jis stebisi, kad nėra jokios reak-

cijos, jokio atsakymo abiejose Atlanto pusėse.

Nesiimu spręsti, ar šie kaltinimai yra pagrįsti faktais, ar tik gandai.

Tačiau visvien būtų ne tik įdomu, bet ir reikalinga, kad mūsų išeivijos vykdomieji veiksniai šiuo reikalu susidomėtų ir apie tai painformuotų išeivijos lietuvių visuomenę.

Svarbiausia yra sąžiningumas. Jeigu užsienio investuotojai atvyksta į Lietuvą su įvairiomis prekėmis, kurių Lietuvai dar labai trūksta, ir jas čia parduoda ne spekuliacinėmis kainomis, tai tas yra gerai.

Įdomumo dėlei paskaitykite Lietuvoje leidžiamus laikraščius. Anksčiau skelbimuose pirmavo tik Vokietijos automobiliai, Mercedes – Benz, BMW, Volkswagenai, Audi ir kiti. Dabar subruzdavo Japonija ir privežė į Lietuvą pardavimui Tojotų, Mitsubitchi, Nissan, Honda ir kitų. Jūs galite pirkti ir Lexus. Italija, Prancūzija Švedija irgi kiša savo Fiatų, Renaultus ir Volvo.

Nedrąsiai pasirodo ir Amerikos liuksusiniai Cadillac ir Continental.

Nenusileidžia ir Šveicarija, įveždama į Lietuvą ir savo garsiuosius laikrodžius.

Iš Korėjos gydyti lietuvių atvyksta akopunktūros specialistai.

Kitaip tariant, visiems rei-

kia pinigų. Reikia juos gauti Lietuvoje sąžiningai arba sukčiavimo būdu.

Pagaliam ir JAV krašto lietuvių bendruomenės ekonominių reikalų taryba per išeivijos lietuvių laikraščius skatina – investuokime į Lietuvą...

Ir čia investavimas yra nelygus investavimui. Pirmiausia reikėtų susidomėti ir ištirti investuojamos srities pajėgumą ir ateities galimybes.

Todėl ir yra svarbu, kad išeivijos lietuviai yra atsargūs ir savo pinigų nekiša ten, kur yra pavojus juos prarasti.

Pakankamai naivūs buvo Lietuvos gyventojai, kurie savo sutaupas dėl didesnių palūkanų patikėjo sukčių bankams ir prarado 53 milijonus litų.

Priežodis sako: "Atsarga gėdos nedaro". Tačiau mes negalime atsiriboti nuo pagalbos Lietuvai. Jeigu mūsų pinigine pagalba bus pakankamai protinga ir sąžininga, tuo daug padėsime Lietuvos gyventojams.

Tačiau ir čia yra reikalinga išeivijos lietuvių ekonomistų pagalba, kurie galėtų sudaryti komisiją ir patarti išeivijos lietuviams – investuotojams.

Ar neverta būtų apie tai pagalvoti ir lietuvių bendruomenės ekonominių reikalų tarybai?

AMERIKIEČIŲ ŽYMONAS IR LIETUVOS TRISPALVĖ

Antanas Dundzila

Lietuvių spaudoje deramai nepamirėta, šių metų rugpjūčio mėnesį iš Amerikos viešojo gyvenimo užtarnauton pensijon pasitraukė įtakinga asmenybė, žymiausias Amerikos profsajungos (darbininkų "unijos") Lane Kirkland. Pensijon pasitraukė iš AFL-CIO organizacijos prezidento pareigų.

Ponas Kirklandas mums svarbus tuo, kad kai 1989-1991 metų bėgyje nepriklausomybės atstatymą paskelbusi Lietuva stengėsi atsikratyti ją smaigiančio ir apie ją visai meluojančio sovietinio jungo, L. Kirklandas viešai, nedviprasmiškai stovėjo mūsų pusėje. Ne tik šiaip niekus tauškė, bet už Lietuvą viešai kalbėjo, labai originaliai ir efektingai savo nuomonę reiškė. Principingai atskyręs sovietinio "darbo žmonių rojauš" pelus nuo grūdų, L. Kirklandas stovėjo už darbininkų teises visame pasaulyje, už laisvą žmogų, o tuo pačiu ir sovietų okupuotų kraštų laisvinimosi pastangas.

Reikšminga tai, kad L. Kirklandas savo prestižu ir užimamomis pareigomis visame pasaulyje buvo plačiai žinomas darbininkų vadovas. Jis pusšimtį metų ištikimai darbavosi profsajungų veikloje. Tokio kalibro asmenybei išskirtiną dėmesį rodė visi Amerikos valdžios vyrai, pramonininkai, tarptautiniai darbo žmonių susivienijimai.

Tiesa, paskutinių dešimtemečių eigoje Amerikos dar-

bininkų profilis buvo smarkiai pakitęs, net nuvytęs. Galingą, pokarinę Amerikos gamybos pramonę palietė automatizacija, ją pakeitė konkurencija iš užsienio, kur darbininkas daug prasčiau atlyginamas. Pvz., nepaprastai sumažėjo Amerikoje anglies, plieno, automobilių gamybos bei kai kuriose transporto srityse tūkstančių tūkstančiai dirbančių žmonių. Visa tai atsiliopė į organizuotų darbininkų skaičių. Tačiau, nežiūrint to, darbo jėgos politinė bei visuomeninė įtaka Amerikoje visą laiką buvo aiškiai jaučiama tiek valdžios aparate, ypač rinkimų metu – politinių partijų fokstrotuose, tiek visuomenėje.

Darbininkų judėjimo įtaka buvo, tebėra ir, reikia manyti, ateityje išsilaikys. Net trylika milijonų narių turinčiam darbininkų AFL-CIO susivienijimui prezidentavo L. Kirklandas. Šiame straipsnyje suminėtu Lietuvai kritišku laikotarpiu L. Kirklandas buvo svarbus ir Lietuvai.

Likimas lėmė, kad Washingtono mieste, JAV sostinėje, Sovietų Sąjungos ambasada buvo įsikūrusi 16-je gatvėje, tik truputį į šiaurę nuo Baltųjų rūmų, visiškai skersai gatvės nuo AFL-CIO pastato. Kaip žinia, Washingtono ir Baltimorės lietuviams sovietai sudarydavo daug skaudžių progų reikšti protestus, prie sovietų ambasados demonstruoti. Dažnai de-

monstracijose dalyvaudavo ir latviai, ir estai.

Žygiuodavome su savo vėliavomis, su plakatais, bandydavome atkreipti pėsčiuoke pravažiuojančių dėmesį. Stengdavomės duoti pareiškimus spaudos atstovams. Tų demonstracijų buvo suarušta daug, nes sovietai daug nusikaltimų savo pavergtiesiems nuolat pridarydavo. Į kelias tokias demonstracijas buvo suvažiavę, suskridę lietuviai ir iš tolimesnių miestų. Abiem gatvės šaligatviais tvarkingai vaikščiodavo didoka mūsų minia. Mus atidžiai stebėdavo ir tvarkydavo speciali ambasada skirta Amerikos ir Washingtono miesto policijai.

Vienų tokių demonstracijų metu patyrėme AFL-CIO L. Kirklando principingą prielankumą mums. Bene po 1990 sausio 13 osios žudynių Vilniuje, prie AFL-CIO rūmų įėjimo, į demonstruojančius prabilo L. Kirklandas. Kalbėjo trumpai, bet užtikrinančiai. Jis pasakė, kad ant vieno iš dviejų prie AFL-CIO rūmų esančių vėliavoms aukštų stulpų nuo tos dienos nuolat plevėsuos Lietuvos trispalvė. Ji plevėsuos tol, kol Lietuva visiškai, besąlyginiai atgaus nepri-

klausomybę! Ir tuoj pat trispalvė buvo iškelta, ji plevėsavo kiekvieną dieną iki 1991 m. rudens, kai sugriuvo sovietija ir Lietuvą pripažino užsienio valstybės.

Čia didelis, reikšmingas dalykas: įsivaizduokite, prieš sovietų ambasadą esančioje rūmų aikštelėje, šalia JAV vėliavos, plevėsuoja Lietuvos trispalvė! Kas per simbolis, kas per dūrimas pirštu Sovietų Sąjungai ir jos diplomatiniais melagiams, kurie save visą laiką laikė darbo žmonių teisių gynėjais!

Šalia plevėsujančios vėliavos simbolio AFL-CIO rūmai demonstracijų metu mums būdavo dažnai atidaryti. Šaltomis žiemos dienomis ten buvo galima gauti (nemokamai) kavos, buvo galima pasinaudoti rūmų tualetais. Tai buvo labai reali parama.

Reikia pažymėti, kad jau ir anksčiau sovietų ambasados apylinkėje sovietams buvo braukiama prieš plauką. Štai, arčiausiai ambasados pastato esanti gatvių sankryža buvo pavadinta disidento Šakarovo Plazos vardu. Dar ir dabar tos užrašo lentelės sankryžoje tebestovi. Esu tikras, kad dėl jų protestavo diplomatinio korpuso Washingtono dekanas, sovietų am-

basadorius Dobrynenas. Į tokį protestą JAV Valstybės departamentas gal paaikšino, kad čia ne federalinės valdžios, bet miesto teisė, o federalinė valdžia negali į vietinius reikalus kištis...

Labai būtų įdomu žinoti, kas iš mūsų veiksmų prie L. Kirklando priejo, kas jį paveikė, kad jis mums taip gražiai pasireiškė. Spėliočiau, kad tai gal padarė Jungtinis Baltų Komitetas (JBANC), o gal Lietuvių Bendruomenė. Iš spėliojimo akiračio negalima išleisti ir VLIK'o žmonių, kurie turėjo ryšius su Amerikos visuomenėje aukštai iškiliais asmenimis. Lietuvos Pasiuntinybės ponui St. Lorzaičiui čia gal nebuvo tinkama diplomatinė dirva, tačiau jis su didele diskrecija Lietuvos santykius mokėjo puoselėti. Niekur spaudoje neteko užtikti žinios, kad, L. Kirklandui 1995 m. rudenį traukiantis į pensiją, jį būtų pagerbė, jam dėkoję lietuviai.

Vadovaudamas AFL-CIO organizacijai, L. Kirklandas neapsiėjo be savo organizacijos narių kritikos. Amerikiečių didieji laikraščiai rašė net apie beveik "sukilimą" prieš jį. Iš spaudos buvo aišku, kad jaunesnioji jo kolegų karta jį iš pareigų stumia. Kai 1995 m. birželio mėnesį jis pranešė savo planus pasitraukti į pensiją, tuoj atsirado būrelis kandidatų jo vietai. Prezidentu laikinai buvo išrinktas buvęs AFL-CIO sekretorius bei iždininkas Thomas R. Donahue; spalio pabaigoje prezidentu tapo John J. Sweeney Amerikos organizuotų darbininkų judėjime L. Kirklandas įsiriškė į šio krašto darbo žmonių didžiųjų vadovų eilę. Kaip ir politikoje ypač pasižymėjęs George Meany (1894-1980), anglikasių legendarinis John L. Lewis (1880-1969), lėktuvo avarijoje žuvęs Walter P. Reuther (1907-1970), savo turėtų aukštų pareigų ribose išgyvenęs daugybę laimėjimų, bet taip pat nesutarimų bei organizacinių sunkumų, Lane Kirkland yra čia išvardintųjų tarpe.

Lane Kirklandas lietuviams yra ypač brangus. Mano manymu, jis yra vertas atsistačiusios Lietuvos valstybės atžymėjimo ordinu. Tačiau tai vargiai atsitiks – kai Lietuvos prezidentas iš tribūnos tautai apie "anus" gerus laikus kalba.

dažnai kreipiusi dar su vienu prašymu: apsaugok, Viešpatie, mane nuo tokių draugų, kaip Jesse Helms, Patrick Buchanan ir Alan Keyes, o nuo priešų tai aš pats apsi-
saugosiu.

Arvydas Barzdukas

KUR ČIA LIBERALIZMAS IR KUR PASIMETIMAS?

Visa bėda su paskutiniu lietuvišku birčinininku Mohikanu Vilium Bražėnu yra ta, kad jis, ką skaito, tai skaito taip, kaip jam geriau, girdi tai, ką nori girdėti ir savo sąžinės per daug nevargina, kitiems žodžius į lūpas liberaliai grūsdamas ir visokias fantastiškas teorijas apie viską, kas tik į galvą ateina, paistydamas. Leiskite paaiškinti:

"Dirvoje" išspausdintam atsiliopime nei iš tolo neteigiau, jog "Šiuo metu didžiausia Lietuvos problema yra nuteistų žmogžudžių žudymas" (Bražėno žodžiai). Sakiau tik, kad kultūringuose Vakarų kraštuose mirties bausmė jau panaikinta. O kadangi norėčiau savo mylimą tėvynę Lietuvą tų kultūrinių kraštų tarpe matyti, tai galvojau, jog ir Lietuvoj tokio kraugeriško barbarų laikų palikimo derėtų atsisakyti. Taip, tarp kitko, yra pasisakęs ir

konservatorius Povilas Žumbakis ir daugiau galvojančių žmonių.

Kad Goldwateris 1964 m. nebūtų JAV prezidentu išrinktas, tai ir aš, ir keli kiti ateitininkai meldėmės ne iš kokio didelio liberalizmo. Goldwateris "pergalę" žadėjo, nedviprasmiškai atominėm bombom visiems priešams grasindamas. Kadangi mano mylimoj, priešų pavergtoji, tėvynė Lietuvoj tada gyveno trys motinos sėserys, du tėvo broliai (senelis ir vienas dėdė jau buvo nuo šalčio ir bado mirę Sibire), viena jo sesuo ir kelios dešimtys pussėserių, pusbrolių bei jų vaikų, kurie, jei atominė bomba būtų buvęs kur nors netoli Lietuvos numesta, visi būtų žuvę, tai atrodo, jog reikia prašyti Dievo, kad jie, – ir vargšė pavergta Lietuva, – nesusilauktų tokio likimo. Plyną lauką išlaisvinti – menka pergalė. Nežiūrint

Amerikos lietuvių tautinė sąjunga
St. Petersburg, FL. skyrius

Gerblamieji

Sveikiname DIRVOS 80 metų garbingos sukakties progą linkėdami ir toliau puoselėti lietuvišką žodį bei tautinės minties tradicijas išsivijoje.

Siunčiame \$ 400 auką mūsų mielai DIRVAI paremti.

Su geriausiais linkėjimais,

Juozas Šulaitis
Skyriaus Pirmininkas

Bražėno nuolat kartojamų paikų teorijų apie tik jam vienam "tikrai žinomus", aišku, "globalistų" sąmokslus, kurie yra visų pasaulio negandų priežastis, reikia džiaugtis, kad Dievas mūsų maldos išklaušė.

Kai kalbėjom prieš šešerius metus, atsimenu, labai kantriai, gražiai ir mandagiai bandžiau Bražėnui pasakyti, kodėl tada buvo nenaudingi senatoriaus Helms neapgalvoti, nors ir geranoriški, Lietuvos atžvilgiu užsienio reikalų komitete daromi pasiūlymai: kai jie gaudavo vieną, tik paties senatoriaus Helms balsą, visuomenei ir spaudai susidarydavo įspūdis, jog Amerikos senatas yra prieš Lietuvos nepriklausomybę, kai iš tikro taip nebuvo. Bet aišku, kada Bražėnui visi,

kad ir kvailiausi konservatoriai absoliučiai visada yra neklaidingi, tai tokios elementarios "plonybės" jam ir lįko nesuprantamos. Dabar, po šešerių metų, Bražėnas mane be didelių skrupulų "pažodžiui" cituoja ir tolerancijos stoką bei kažkokį norą konservatorius "nušluoti" prikašioja. Tada aš ne apie konservatyvumą kalbėjau, o apie reikalą vadovautis paprasta, sveika nuovoka.

Galop būtų gerai, jei Bražėnas nurodytų, kuriam jo minėtos popiežiaus enciklikos puslapy jis rado "pasmerkimo" žodį. Nenustebčiau, jei ir popiežiaus encikliką Bražėnas taip "sąžiningai" skaito, kaip perskaitė mano pasisakymą "Dirvoje".

Nežinau, ar čia "liberalizmas", ar ne, bet į Dievą

KAIP TOLI LIETUVA NUO PRŪSIJOS?

Algirdas Gustaitis

1995 metų vasarą per Lietuvos televiziją rodyti pokalbiai tema Potsdamas ir Lietuva dėka Mažosios Lietuvos reikalų tarybos. Apie tai rašė "Lietuvos rytas" vedamajame "Laiko ženklai".

Potsdamas – buvusi vokiečių karalių rezidencija netoli Berlyno. Potsdamas prie Lietuvos staiga "priartėjo" 1945 metų vasarą, kai tenai nuo liepos 17 iki rugpjūčio 2 dienos Antrojo pasaulinio karo laimėtojai Jungtinės Amerikos Valstybės, Anglija ir Sovietų Rusija nusprendė, kaip tvarkytis su pralaimėtojai, jų neatsiklausus. Nugalėtiems nebuvo leista pasisakyti.

Sprendimai padaryti mažiau demokratiškai nei prieš du tūkstančius metų gyvavusios Romos imperijos laikais, kai laimėjęs gladijatorius laukdavo Romos imperatoriaus nykščio pakėlimo aukštyrų ar žemyn. Aukštyrų kilstelėjimas reikšdavo, kad nugalėtas išvengs mirtino durklo smūgio į širdį. Potsdamo konferencijoje nebuvo pasigailėjimo šaukiančios minios, dvidešimto amžiaus tariaimi imperatoriai, tarsi būtų Cezario laikų oktavijonai, augustai ir tiberijai – spaudė nykštį žemyn: mirtis nugalėtiems! Palikti Lietuvą Sovietų Rusijai, neduoti Prūsų

srities Lietuvai, Prūsiją pasidalinti slavams: rusams ir lankams. Velnio lietuviai ir kiti.

Prisiminkime, kai Antrojo pasaulinio karo svarstyklės nebuvo pakreiptos amerikiečių dėka rusų–sovietų naudai, Sovietija žadėjo lietuvių tautai, taikos ir teisybės vardan, priskirti šimtmečiais kryžiuočių ir Hitlerio okupuotas prūsų sritis. Galvota: argi sovietiniai rusai pradės atsisakyti tautų pavergimo, jų naikinimo? Argi?!

Tuo metu Sovietų okupuotai Lietuvai vadovavo lietuviškai kalbantis Antanas Sniečkus. Jis tokios Sovietijos geradarystės atsisakė. Kodėl? – Vergiška galvosena. Ar Kremliaus priminimas, kam priklauso nykščio pakėlimas aukštyrų ar žemyn. Pradėta garsinti, esą Lietuvai nereikia karo ugnimi sunaikintos prūsų žemės, nereikia didesnės Lietuvos. Nereikia Sovietų Rusijos 1920 liepos 12 pasirašytos sutarties su Lietuva. Likime mažutėliais vergais, naikinkime lietuvių tautą, garsinkime jos visišką paklusnumą Sovietų Sąjungai. Klaupkimės stalinistinio bolševizmo garbei. Tokia buvo pavergtų lietuvių galvosena. Ar dabar pasikeitusi?

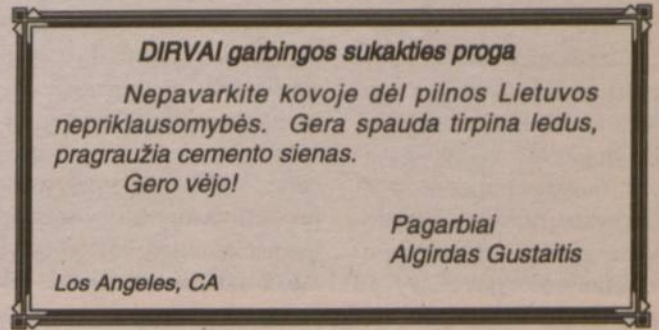
Kariuomenės ateina ir praeina, teisėtas šeiminkas

lieka. Prūsų žemėse rusų nebuvo, jų privežė Sovietų Rusija po to, kai Lietuva, Sniečkaus ir kitų sovietiniai mastančių vergų, priversta garbino raudonąją kūją.

Istoriniai veikliausia lietuvių tautos dalis, prūsai, palikti slavų okupacijai *laikinai*. Jų senieji vietovardžiai, upės, kaimai, miesteliai, miestai, net visa sritis (jos šiaurinė dalis) praminta iki tol negirdėta Kaliningrado apygarda – kaipgi: 1946 metais miręs Sovietų Rusijos bolševikų vadovas vadinosi Michail Ivanovič Kalinin. Tos srities niekas neturi teisės reikalauti, tik tai lietuvių tauta. Šimtmečiais okupavę vokiečiai, norėdami sujungti Prūsiją su Vokietija, 1939 rugsėjo 1 dieną pradėjo Antrąjį pasaulinį karą. Pralaimėjo, iš jų buvo atimta Prūsija, padalinta. Manytina, Vokietija daugiau niekad nebandys Prūsijos geografiniai sujungti su Vokietija, nes padėtis gautųsi, kaip buvusi prieš Antrąjį pasaulinį karą. Tolygus bandymas galėtų iššaukti Trečiąjį pasaulinį karą. To Vokietija nenori. Jie įvairiopa bandys ir bando ekonomiškai, kultūriniai, religiniai tvirtintis Prūsijoje. Rusai, vokiečiai, lenkai ir kiti žino, kad ne tik tai Karaliaučiaus (Kaliningrado) sritis turėtų priklausyti Lietuvai, bet ir kitos prūsų genties apgyventos vietovės, iš kur, ilgainiui, prūsai (ar lietuviai), išvyti, sunaikinti, nutautinti. Taisėtiems šeiminkams,

lietuvių tautai, derėtų nesibijoti piktžolėmis apaugusio ploto, jį kuo meilingiau, atsargiau, stropiau apvalyti. Ar taip daroma?

Gero vėjo!
Iki pasimatymo prūsų žemėse!
Jūsų Algirdas Gustaitis

LIETUVOS PARTIZANŲ GLOBOS FONDAS

Prie JAV LB Socialinių reikalų tarybos 1995 m. birželio mėn. sudarytas komitetas šelpti Lietuvos partizanų. Komitetą sudaro pirmininkas Leonas Maskaliūnas, ir nariai Marija Remienė, Antanas Paužolis, Povilas Vaičekas ir Birutė Jasaitienė.

Komitetas artimai bendradarbiauja su partizanų sąjunga: jų įkurtu Lietuvoje Lietuvos laisvės kovų sąjūdžiu. LLKS įsteigta 1949 metais, atkurta 1992 m. kaip politinių Kalinių ir tremtinių skyrius.

Lietuvos partizanų globos fondo tikslai yra:

1. Rinkti aukas buvusiems Lietuvos partizanams šelpti.
2. Teikti paramą buvusiems Lietuvos partizanams, ypač sergantiems, sužeistiems, invalidams.

3. Teikti paramą žuvusių partizanų šeimoms.
4. Teikti paramą žuvusių partizanų vaikams siekti aukštojo mokslo Lietuvoje.
5. Prisidėti prie "Lietuvos partizanų dainų" išleidimo.
6. Parama bus teikiama per (LLKS) Lietuvos laisvės kovų sąjūdį (Partizanus).

Atidaryta banke sąskaita:
Lietuvos partizanų globos fondas / LPG Fund Acct. # 663777
4129 South Archer Ave.
Chicago, IL 60632

Klaidą atitaisome: "Dirvos" 41 numeryje atspausdintame JAV LB Kultūros Tarybos akta ir įrašė 100 dolerių žurnalisto premiją. Iš tiesų skirta 1000 dolerių premija.
Už klaidą atsiprašome.

AUKA KARO DIEVAIČIUI

Andrius R. Mironas

Kaimo pirkioje ramu. Iš lauko nesigirdi vaikų šūkavimų ar kaimynų kalbų. Gūdi tylą, tarytum prieš audrą. Pirkioje kvepia Teresės iškeptoji duona, padėta ataušti ant suolo, arčiau lango. Dar nuo Sekminių likusios beržų šakos džiūdamos skleidžia savąjį kvapą. Su duonos kvapu susimaišęs bendras aromatas sklinda pro atdarus langus į gaivų pavasario orą, į darželio gėles, į pievų pienes ir ramunes.

Iškepusi duoną Teresė su sena šluota prie krosnies šlavinėja šiukšles. Vis žvilgčioja į prie lango sėdintį suole Kęstutį. Jis susimąstęs, bet lyg Teresės žvilgsnio pažadintas iš savo minčių, pažvelgia į žmoną.

– Labai apsigavome, Teresėle, labai!.. Užuo ramybės ir poilsio turime nuolat budėti, miegoti užsisklendę duris, visus langus... Jeigu ir sklęsčiai nieko nesulaikys, tai koks parašiutininkas bolševikas mus nudės vienu šūviu...

– Bet čionai vistiek geriau, kaip Vilniuj, Kęstai!

Čia visi savi, visi lietuviai.

– Ne visi lietuviai yra "savi" – tu tai gerai žinai. O girioj dabar jau visai nesaugu. Anksčiau mūsų kaimo žmonės tik iš girios gyveno – uogaudavo, grybaudavo, malų parsiveždavo. O dabar – baisų koją į girią kelti!

– Mūsų kaimas vistiek pačiame girios pakrašty. Ir vieškelis pro šalį eina. Juk ir pats nuvažiuoji į Eišiškes arba į Vilnių apsipirkti.

– Man jau nusibodo šitas karas! Jis užsitęsė per visą mano gyvenimą! Nieko daugiau nemačiau, tik priešus, baimę ir žudymus...

– Kęstai! Juk tu pats užtęsei ligoninę savo buvimą. Verčiau nerūgok dėl to!

– Dabar gailiuosi, Teresėle... Galėjau daug anksčiau išeiti ir pagyventi, o dabar taip noriu pamatyti daugiau pasaulio!

– Ir pamatysi, Kęstai, pamatysi! Tik išlaikykime ligi karo galo.

– Kada gi jis pasibaigs? Ar tu gali atspėti?

– Manau, kad neilgai... Juk ir tu žinai, kad ruskiai

jau visiškai veja vokiečius iš savo žemių. Pervarys per mūsų kraštą ir... gal tada jau bus galas...

– Taip, bus galas, bus! Bet mums visiems... Ateis bolševikai, o jie juk baisnesni ir už nacius... Kalbi, o pati netiki savo žodžiams. Aš manau, kad čia mums per daug pavojinga. Atsimink, kas nutiko Šarkiškiuose, Kernavėj, Gumbėj ir Gaidziuose! Šarkiškiai dar rudenį buvo vokiečių apsupti ir iki pamatų sudeginti, o visi žmonės išvežti, ir niekas ligi šiol nežino, kas jiems atsitiko. Gal dar Rudninkų girioj buvo sušaudyti, nė Varėnos nepasiekę... O prieš porą mėnesių... Taip, dar tik balandy... Apupo tuos tris kaimus ir vėl išžudė daug žmonių, sudegino trobas.

– Sako, jie ten bolševikų partizanų gaudė. Bet Dievas mus gelbės, Kęstai! Iki šiol per visus pavojus išlikom gyvi. Po lenkais čia buvo neblogo, prie Lietuvos valdžios geriausia, bet dabar juk eina karas! Niekas ir niekur negyvena visiškai saugiai ir laimingai!

Pirkion kažkas pabeldė. Kęstutis pirmiau pasiklausė priėjęs, kas nori įeiti. Išgir-

dęs kaimyno senuko balsą, atšovė sklęstį ir įleido gal apie devyniasdešimties metų amžiaus kaimo gyventoją Joną Glodenį.

– Nebijokit, vaikai, tai aš! Ar inlaisit paplepė? Nėra su kuo atvirai dūšią atskleisc... O judu mano geri kaimynėliai.

– Gerai, dėde Jonai. Sėskis prie stalo. Bet žinok – jeigu nepapasakosi geros istorijos, tai negausi zacirkos!

– Žinau, Teresėle, kad štukavoji!

Senukas trumpai nusijuokė ir smulkiais žingsniais perėjo ligi stalo. Jis visada mėgdavo pro langą žvelgti į kaimo gatvę ir stebėti labai jau nejudrų kaimo gyvenimą. Glodenio balsas aukšto tembro, o ką nors baisaus ar paslaptingo pasakodamas staiga žymiai storesniu balsu prašnekėdavo. Senokai neskusta barzda ir nekirptais plaukais jo didelė galva laikėsi ant plonučio kaklo, lyg koks kopūstas ant koto. Žiemą ar vasarą vis ta pačia rudine ir lininiais, seniai neskaltais marškiniais jis Teresei vis suteikdavo baimės, kad neįneštų į namus kokių parazitų...

Atsisėdęs prie lango, minutę žiūrėjo į gatvę, negrįstą

ir be jokių šaligatvių. Kitoje gatvės pusėje namai, kaip ir visi prie gatvės, aptverti lentelių tvoromis. Langų stikluose atsišvietė vėlyvo ryto saulės spinduliai. Retkarčiais prabėgdavo paaugliai, vienas antrą vydamies ir garsiai šūkaudami.

– Vaikučių tai čia daugiausia! Taigis... Tai zno-cyja, kad kaimas auga, ba vaikai yra mūs ateitis. Sakyk, Teresėle, ar žinai kokių naujų lietuviškų dainelių? Man labai patinka tavo balsas – kaip lakštingalėlė nugied!

– Ko čia dainuot, kai karas eina...

– Visos mūsų dainos liūdnos, dėde Jonai. O liūdniausios tai partizanų, miško brolių dainos. Jų Teresė žino apskiai, ale pačių laisvės kovotojų čia mes neturim... Tik bolševikų parašiutininkai ir lenkų partizanai vis apylinkėj siaučia...

– Ale vis tiek, Teresėle, padainuok kokią vieną! Juk tu daug jų žinai. Labai norėčiau, kad padainuotai...

Teresė pasidėjo rankšluostį, kuriuo šluostė dubenis, ir atsisėdo prie stalo.

(Bus daugiau)

"DAINA IŠ ŠIRDIES I TAVO PLAUKIA..."

Eglė Laniauskienė

Gražiomis rudens spalvomis papuoštas kelias vedė mūsų šeimą iš Clevelando į Torontą. Nuo vėlyvo pavasario ruošmės spalio 14-15 d.d. vykti į pirmą kartą ruošiamą Vaikų Dainų Šventę. Penktadienio pavakary po mokyklos ir dienos darbų, paėmę į kelionę geriausią tvarkos ir geros nuotaikos specialistę močiutę ("mūčia" pravadintą), pasukom Kanados link.

Salėje mus pasitiko nepaprastas vaizdas. Pirmiausias išpūdis buvo gausus dalyvių skaičius. Nežinau, ar tai tikslus skaičius, bet girdėjau, kad šventėje dalyvavo net 400 vaikų! Per visą salę buvo planingai išdėstyti stalai su dideliais skaičiais – tai stotys, kurias vaikai turėjo aplankyti ir prie kiekvienos stoties atlikti kokį nors uždavinį.

Šventę oficialiai atidarė, vaikai aprūpinti medžiais,

tai progai iškeptą sausainį.

Kol vaikai po stotis bėgiojo, atskirose klasėse ir salėse vyko trijų skirtingų sričių konkursai: meno, dailiojo žodžio ir muzikos bei dainavimo. Kadangi man teko didesnę dalį laiko praleisti dainavimo konkurse, neturėjau progos pasidžiaugti meno ir dailiojo žodžio konkurso dalyvių sugebėjimais. Kiekvienam konkurso dalyviui buvo įteiktas medalis, kuriais pasipuošė nemažai Clevelando jaunimo. Taip pat buvo malonu matyti, kad Clevelando jaunimas susilaukė aukšto įvertinimo iš teisėjų ir grįžo į namus su trofėjais, kurios buvo skirtos patiems iškiliausiems menininkams, deklamuotojams ir dainininkams.

Konkursams pasibaigus ir stotims užsidarius, vyko programa, kurioje pasirodė dainos ir muzikos konkurso laimėtojai. Programą vedė Raseinių Magdelė (Virginija Našlėnienė) su humoru ir lengva nuotaika. Džiugu buvo matyti tiek daug gabių lietuviukų, o dar smagiai, kad didelė dalis jų buvo clevelandiečiai.

Vaikams išalkus, pasidarė reikalingi tėvai, tad vakarienės metu bent trumpai buvo proga pasidalinti dienos išpūdžiais. Sunku įsivaizduoti, kiek reikėjo pagaminti koldūnų, cepelinų, dešrų su kopūstais ir t.t. pavalgydinti tokias mases žmonių. Nors teko kai kuriems ilgokai palaukti, tačiau reikia sveikinti šeimines už jų pastangas.

Manytum, kad tokią dienos programą suorganizavę ir atlikę, rengėjai išvargę skirstytųsi į namus, žinodami, kad sekančią dieną laukia "Rudnosiuko stebuklingos kelionės" spektaklio išpildymas. Klystat. Vaikams buvo suruošta vakaronė – "Pasaka apie Rudnosiuką ir jo draugus." Tai nepaprastai įdomiai praveista dainų, šokių ir žaidimų pynė, kurią vėl labai sėkmingai vedė talentinga Raseinių Magdelė. Vaikai buvo suskirstyti į ratelius su vadovais, kurie juos mokino ir kartu su jais šoko (maloniai nuteikė, kad kanadiečiai vadovai buvo įvairaus amžiaus, ypač stebino buvęs clevelandietis Gintas Neimanas, kuris parodė daug energijos ir entuziazmo).

Po tokios ilgos ir išpūdžių pilnos dienos tikėjau, kad vaikai nuvargę tuoj pat norės šokti į lovą ir miegot. Bet kur tau! Iki vėlaus vakaro vaikai rado energijos viešbučio baseine išdykauoti, o tėvai pavargę prie baseino šnekučiavosi ar viešbučio priangyje "Cleveland Indians" beisbolo žaidimą sekė. Galų gale nuovargis laimėjo...

Sekmadienio rytą ir vėl kėlėmės anksti, nes Lietuvos kankinių šventovėje buvo su-

Jungtinio choro centre – Clevelando Šv. Kazimiero liuanistinės mokyklos dainorėliai, pasipuošę geltonais, žaliais ir raudonais marškinėliais. V. Klorio nuotr.

ruoštos vaikų Mišios. Šv. Mišias koncelebravo kun. Putrimas ir kun. Volertas. Kun. Putrimas įdomiai Mišių metu kreipėsi į vaikus. Vaikai skaitė skaitymus, nešė aukas, giedojo. Tėvams paliko atminty gilus jausmas, kad tas jaunimas, kuris šioje šventėje dalyvauja, yra brangiausias mūsų turtas.

Po šv. Mišių vyko generalinė spektaklio repeticija. Net per repeticiją buvo aišku, kad rengėjai stengėsi pastatyti beveik profesionalinio lygio spektaklį. Tačiau gaila, kad nebuvo pakankamai repeticijų dėl modernios technologijos – apšvietimo, garso sistemos ir t.t., tad vaikai ilgai sėdėjo, kol tokie nesklandumai buvo išspręsti.

Kai prasidėjo spektaklis, viskas buvo pamiršta. Scena, papuošta 150 vaikų skaidriais veidais bei nuostabiai išradingais "Props", tikriausiai stebino ir jauną, ir seną

žiūrovą. Dainų palydimas veiklas priminė "Broadway musicals". Gražiai vaidino Toronto vaikai ir meškienė Rudnosienė (Rasa Kurienė), kuri spektaklio idėją realizavo ir buvo šventės ruošos pirmininkė.

Nors gal ir netiktų savusius girti, tačiau reikia paminėti, kad Clevelando vaikai ypatingai gražiai pasirodė spektaklio metu. Jiems koncerte buvo proga atskirai nuo kitų pasirodyti, nes tai buvo vienintelis choras iš JAV-ių. Jie parodė savo sugebėjimus gražiu dainavimu ir padovanojo kanadiečiams "dainą iš širdies", specialiai šiai progai parašytą Ritos Klorienės.

Programai pasibaigus, trumpai pasidžiaugėm su šventės rengėjais bei dalyviais, nes skubėjome grįžti į Clevelandą. Tačiau negalėjome išvažiuoti neapplanke

(Nukelta į 7 psl.)

Jungtinis choras, į kurį susiliejo Toronto, Clevelando, Otavos ir Londono liuanistinių mokyklų chorai. V. Klorio nuotr.

Kelionė buvo įdomi, nes stengėmės įsivaizduoti, kokia ta šventė bus, ką veiksime, kaip pasirodysime. Nemažai laiko praleidome pakartodami dainų žodžius, nes vaikai turėjo atmintinai išmokyti arti 20 dainų! Tai atlikus, vaikai kas 15 minučių klausė, kada pagaliau atsirastume viešbutyje, nes dar turėjo vilčių, kad bus progos su visais pusbroliais, pusseserėmis ir draugais pasimaudyti baseine...

Kadangi mūsų vaikų anatomijoje Dievas įtaisė žadintuvus, kurie, nežinodami kada vaikai atsigula, juos prikelia 7 v.r., tad mūsų šeštadienis prasidėjo anksti. Su septyniais žmonėmis kambaryje (prašome apie tai nepranešti viešbučio vyriausybei), kol apsirengėm, susitvarkėm, susipakavom dienos įvykiams ir pavalgėm, kaip tik laiku suspėjome atsirasti Anapilio salėje, Mississaugoje.

giniams maišeliais, papuoštais su šventės "logo" (moderniu meškiuku Rudnosiuku su saulės akiniais ir "skateboard"), meškiuko formos pieštukais ir pasais pradėjo kelionę po stotis. Kadangi mano vaikai jau vyresni, jie iš karto susirado draugus ir mane paliko vien tik stebėtoja. Iš pradžių jaučiausi truputį pasimetusi, tačiau greit tas jausmas dingo, kai susitikau draugų ir pažįstamų iš praėjusių jaunystės dienų. Pagalvojau, kad ne tik jaunimui čia gerai iš skirtingų vietovių susidraugauti, bet ir jų tėveliams atnaujinti draugystės ryšius.

Vaikai, atlikę uždavinį stotyje, ar atspėję mįslę, ar apyranę iš karoliukų suvėrę, ar pakabinę nuo virvės obuolį įkanę, ar policininko mazgą surišę, passo knygutėje gavo antspaudą. Surinkę didesnę skaičių antspaudų (iš viso buvo 24), gavo specialiai

Berniukų duetas retai sutinkamas, ypač JAV. Simas Laniauskas (kairėje) ir Saulius Klorys sužavėjo publiką bei teisėjus ir tapo konkurso nugalėtojais už dainą "Žvaigždėta naktis" (muz. V. Budrevičiaus). V. Klorio nuotr.

"Švyturio" dalyvės, už A. Klovo dainą "Saulėlydis" laimėjusios antrąją premiją ir teisę dalyvauti laimėtojų koncerte. Iš k.: Kristina Klorytė, Laura Rukšėnaitė, Venta Civinskaitė, Audra Valaitytė, Kristina Stankutė. V. Klorio nuotr.

Vaiva Laniauskaitė (kairėje) ir Teresė. Paškonytė dainavo "Tėvynė Lietuva" (muz. Algio Bražinsko). V. Klorio nuotr.

Vaikų šventės kulminacinis įvykis – spektaklis "Rudnosiuko stebuklinga kelionė". Pagrindiniai veikėjai Rudnosiukas – Tomas Kuras ir Rudnosienė-Rasa Lukoševičiūtė-Kurienė. V. Klorio nuotr.

MikLanGiečiai – pusbroliai ir pusseserės, kurie už modernią liaudies dainos "Siuntė mane motinėle" versiją susilaukė ypatingo žiūrovų dėmesio, aplođismentų ir apdovanojimų. Šis sekstetas – muzikos konkurso laimėtojai, gavę teisę pasirodyti laimėtojų koncerte. Iš k.: Andrius GIEDraitis, Gytis MIKulionis, Lukas LANiauskas, Vaiva LANiauskaitė, Svaja MIKulionytė, Danius GIEDraitis. V. Klorio nuotr.

"Švyturio" dalyviai varpeliais pritaria dainai "Laisvės varpas" (muz. A. Vanagaičio). Iš k.: Tadas Tamošiūnas, Mikas Rukšėnas, Matas Laniauskas, Matas Tamošiūnas, Rimas Šilkaitis. V. Klorio nuotr.

(Atkelta iš 6 psl.)

Anapilio kapinių, kurios tuo momentu buvo papuoštos spalvinga vaivorykste, kurią skaidrėje įamžinome. Vos tik įvažiavus į greitkelį, visi vaikai užmigo...

Nebūtų galima tokios šventės aprašyti, nepadėkojus Kanados lietuviams už jų iniciatyvą mūsų vaikams suruošti tokio masto šventę. Dėkojame už pakvietimą,

nes Clevelando vaikai grįžo į namus nepaprastai praturtinti ir patenkinti. Sveikiname Kanados bendruomenę, visus rengėjus, talkininkus, rėmėjus ir darbuotojus, kurie nepagailėjo nei darbo, nei laiko, nei pinigų šią nuostabią šventę ruošdami. Lenkiu jiems galvą ir džiaugiuosi, kad jie šioje šventėje tikrai veiksmiais įrodė, kad jiems lietuviškas jaunimas yra "mūsų ateitis ir viltis".

SUVOKUSI TAUTINIO ŠOKIO VERTĘ

Jonas Kiznis

Spalio 15 dieną įvyko tautinių šokių ansamblio "Tryptinis" vadovės Jadvygos Matulaitienės pagerbimas. Ji parengė Katalikių moterų kultūros draugiją.

Liaudies menininkui yra būdingas jo betarpiškumas vaizduojamiems daiktams. Jis juos pasirenka iš aplinkos, kurioje gyvena. Daiktingoji aplinka yra jo kūrybos dėmuo-duotybė, kitu požiūriu – terpė tarp menininko ir jo vizijos.

Architektūra, skulptūra, tapyba, grafika yra vaizduojamojo meno šakos, kurių motyvus sutinkame liaudies menininkų darbuose. Tad galima vertinti liaudies menininkų vizualinę kultūrą.

Liaudies šokiai, žaidimai yra liaudies kūrybos, šokio meno dariniai. Šokis yra lyg judanti skulptūra, keičianti savo struktūrą judesy. Ši metafora teigia šokių esant deriniu kelių judesių, ritmiškai

sujungtų į darnią visumą. Judesys yra gyvybės požymis, o šokis – gyvybingumo išraiška... Žmogaus kūnas, dvasinių ar fiziologinių impulsų jaudinamas, ieško būdų pasidžiaugti ar tą sukeltą jaudulį nuraminti. Vienas iš tų būdų yra šokis.

Urvinio žmogaus būsto sienose randami piešiniai ar braižiniai yra ano meto dailės kūriniai. To meto žmogus mokėjo ir šokti, ne tik piešti. Šoko jis baimės ar džiaugsmo varomas, šoko medžioklėn ar karan eidamas, šoku maldaudamas savo dievus palankumo, sėkmės. Taigi dailė ir šokis gimė kartu, lyg dvynukai.

Impulso šokis ir choreografinis skirtingai šokami. "Tryptinio" šokami lietuvių liaudies šokiai yra choreografiškai Jadvygos Matulaitienės, "Tryptinio" kūrėjos ir ilgametės vadovės, tvarkomi, koreguojami. Suburti jauni-

Spalio 29 d. sekmadienį Clevelande buvo Ohio lietuvių gydytojų draugijos metinis suvažiavimas. Diena pradėta mirusiems OLGD nariams ir pagalbinio vieneto narėms prisiminti Mišiomis Dievo Motinos nuolatinės pagalbos bažnyčioje. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė klebonas kun. Gediminas Kijauskas, SJ. Clevelando Lietuvių namuose vidurdienį buvo OLGD-jos narių metinis posėdis ir vėliau vaišės su svečiais.

Posėdis pradėtas pagerbiant susikaupimu mirusius dr-jos narius, kurių pavardes perskaitė pirmininkas dr. Dainius Degėsys. Šiomet mirė dr. Adolfas Baltrukėnas, dr. Vladas Bložė ir dr. Marija Petkevičiūtė-Garło ir d-jos pagalbinio moterų vieneto narė Birutė Skrinkienė. Pirmininko dr. D. Degėsio apie šių metų veiklą pranešta: buvo 4 valdybos posėdžiai, vasarą gegužinė dr. Dainiaus ir dr. Romos Degėsių sodyboje.

mą pastoviam darbui, kurio tikslas – tobulas kolektyvinis šokis. Tam būtinos repetacijos. Visam tam pasiekti reikalingas žmogus su pedagoginiais gabumais, su taktu ir mokantis panaudoti discipliną, kur reikia. Toks žmogus buvo ir yra Jadvyga Matulaitienė, suvokusi tautinės kultūros vertę ir šokio funkciją tautos buityje, jos gyvenime.

Nacionalinės kultūros visuma yra tautinės sąmonės pagrindinis elementas, o visuotina kultūra – jos plėtimas ir gilinimas. "Tryptinio" šokėjų auka didelė ir graži. Ansamblio ir jo vadovės kultūrinė veikla iš esmės, žvelgiant į ateitį, yra lietuvių grąžinimas Lietuvai.

J. Matulaitienės darbštumas, jos sugebėjimai, užmojis, ryžtas ir ištvermė yra pavyzdys mum visiems.

Jonas Kiznis

Ten mokytoja Irena Gedrienė papasakojo savo išpūdžius iš APPLE mokytojų išvykos Lietuvon. Dr. J. Skrinka irgi minėjo, kad iš Lietuvos gautame laiške labai gražiai vertinama APPLE veikla. Dr. Alg. Čepulis išvyko 3 savaitėm į Lietuvą operuoti vaikų. Į OLGD-ją įstojo naujas narys – dr. Viktoras Černis, pediatras.

Iždininkas dr. V. Maurutis pranešė apie d-jos išdą. Išdą revizavo dr. G. Matienė ir dr. J. Skrinka. Posėdyje dalyvavo viešnia iš Vilniaus – dr. Elena Varkalienė, dirbanti profilaktinėje medicinoje. Ji papasakojo apie gydytojų darbą anksčiau ir dabar Lietuvoje.

Svarstant ateities veiklą, nutarta ir toliau tęsti metinės

skaitlingai dalyvavo narių šeimos ir svečiai. Dr. J. Šonta prabilo apie OLGD-jos šių metų kultūrinės premijos laureatę – rašytoją Aureliją Balasaitienę, atpasakodamas jos pasiekimus, parašytas knygas, žurnalistiką, pedagogines bei skautiškos veiklos darbus. Draugijos sekretorius dr. V. Gruzdis perskaitė premijos skyrimo aktą, o iždininkas dr. V. Maurutis įteikė A. Balasaitienei \$1000 premijos čekį. Padėkos žodyje laureatė gėrėjosi Ohio lietuvių gydytojų draugijos siekiais. Anot jos, gydytojai ne tik gydo ligonius, bet kartu savo premija žadina kultūros darbuotojų dvasinę būklę.

Vaišės malda palaimino kun. Gediminas Kijauskas, SJ. Jų pabaigoje pusantrų metų

Iš kairės dr. V. Maurutis, dr. D. Degėsys premijos laureatė A. Balasaitienė, dr. J. Šonta. V. Bacevičiaus nuotr.

kultūrinės premijos apdovanojimų tradiciją. Kartu norima paskatinti jaunus gydytojus stoti šion draugijon. Persvarstytas ir pakeistas d-jos nario mokestis. Šiomet visuotinis OLGD-jos narių susirinkimas turėjo rinkti naują valdybą. Vienbalsiai tapo perrinkta 2-jų metų kadenciją baigusi valdyba. Ją sudaro dr. Dainius Degėsys, dr. Vitoldas Gruzdis, dr. Vytautas Maurutis, dr. Algis Skrinka ir dr. Juozas Šonta. Jie artimiausiame posėdyje pasiskirstys pareigomis.

Po posėdžio svečių menėje buvo vaišės, kuriose

Lietuvoje praleidęs, clevelandietis bankininkas Rimas Aukštuolis nuosekliai papasakojo apie Lietuvos ekonominius poreikius. Vaišės užbaigtos "Lietuva brangi" giesme, o Izabelė Stankaitienė padėklamavo – "Aš vėl sugrįšiu!"

Dėkui už surengtas vaišes OLGD-jos moterų pagalbiniam vienetai. Man buvo miela stebėti, kad šios draugijos nariai yra vieningi savo veikloje ir jau pradėjo ruošti 40-jai kultūrinei premijai 1996 metais. Linkime jiems ištvermės ir sveikatos!

Ger.J.

DVIRAČIU Į LIETUVĄ

Edmundas Čapas

(Pabaiga Pradžia Nr.21)

Tą dieną "nudviračiavau" nuo Lazdijų iki Ostrovo Mazovieko, esančio 100 km nuo Varšuvos, jos šiaurėje. Iš viso per tą dieną įveikiau 210 km, paskutiniuosius 15 km – su tuščia dviračio padanga! (Vos tik nusileido saulė, sprogo užpakalinio rato padanga. Aplinkui plytėjo nesibaigiantys laukai. Neturėjau pakankamai laiko pakeisti padangą, nebūčiau spėjęs iki tamsos pasiekti ir artimiausią miestelį, todėl nusprendžiau "dviračiuoti" taip, kol privažiuosiu pirmąsias Ostrovo Mazovieko gatvių šviesas. Tie paskutiniai 15 km man buvo kaip 50 km normalaus "dviračiavimo"!)

Grįžau į Lenkiją fiziškai tvirtesnis, bet purvinesniu ir labiau "nudevėtu" dviračiu, negu jis buvo 5 savaites atgal. Geri draugai laukė manęs Varšuvoje, tą vakarą jie sutiko atvažiuoti ir paimti mane. Turėjau visą trečiądienį poilsui ir pasiruošimui skristi kitą rytą atgal į JAV.

Buvo truputį laiko pabendrauti su draugais lenkais, su jais pasidalinau išpūdžiais apie Lietuvą. (Pokalbio metu iš tiesų labai nustebau, kai sužinojau, kad vienas iš jų buvo įsitikinęs, kad Vilnius tebeprisklaido Lenkijai, nepaisant, kaip toli gilinomės į istoriją!) Atradau laiko ir peržiūrėti mano pirmosios kelionės į Lietuvą išpūdžius.

Paskutiniai išpūdžiai

Šios ypatingos kelionės metu iš viso "nudviračiavau" 1,458 km (875 mylias), iš kurių 858 km (515 mylių) – Lietuvoje. Be to, giminių ir draugai vežė mane automobiliais dar 500 km (800 mylių), kad galėčiau pamatyti visą Lietuvos pajūrį ir Kauno, Vilniaus, Šiaulių apylinkes. Apskritai per visą mano buvimo laiką aš mačiau tikrai dalelę šalies, kurios dydis galėtų prilygti West Virginia (Idomu, kad Lietuva didesnė negu Olandija ir negu Belgija.). "Dviračiuodamas" dau-

giausia per Lietuvos "širdį", atradau Suvalkiją, Žemaitiją, Aukštaitiją ir Dzūkiją. Kelionės pabaigoje žinojau, kad ten buvo dar daug daugiau ką pamatyti!

Šalies gamtovaizdis yra labiau įvairus, negu aš įsivaizdavau: miškai, atviros lygumos, upės, ežerai, banguotos kalvos, smėlio paplūdimiai ir kopos, slėniai, ten nėra tikrai kalnų. Vanduo ir oras yra daug švaresni, negu buvau girdėjęs ir įbaugintas daugybės košmariškų pasakojimų apie aplinkos būklę kitose Rytų Europos šalyse, tokiose kaip Lenkija ir Ukraina.

O žmonės? Lietuviai yra tokie pat vaišingi, kokie jie ir JAV, ir ten būdavo akimirkliai, kai patikėdavau, kad jie turi nesibaigiančias maisto ir gėrimų atsargas! Iš to, kiek mačiau žemės, naudojamos žemės ūkiui, daržams, sodams ir daugybės naminių gyvulių auginimui, aš turėčiau patikėti, kad lietuviai savo krašte niekada nebadaus. Žinoma, daugiausia maistas yra "sunkus", gausus bulvių, gyvulinių riebalų, kopūstų ir burokėlių. Apstu ir pieno produktų, ir saldaus maisto-uogienių, pyragaičių, saldainių ir šokolado (vietinės gamybos gaminiai savo kokybe nė kiek nenusileidžia importuojamiems), bet atrodo, kad yra kažkokių prieštaraščių šioms faktams: retai mačiau storų žmonių! Nėgalinga palyginti su JAV, kur nutukimas yra viena iš pagrindinių problemų! Kodėl taip yra, sau radau du paaiškinimus: pirma, lietuviai daug vaikščioja pėsčiomis (per lietus, sniegą ar saulėtą orą), žymiai daugiau negu dauguma amerikiečių, ir antra, lietuviai yra pripratę gyventi šaltesnėmis sąlygomis, ir ne tik lauke, bet ypač patalpų viduje, kur jie naudoja žymiai mažiau šilumos už amerikiečius (iš būtinybės ar iš įpročio, besiremiančio kuro stoka).

Lietuviai atrodo labai prag-

matiški, skiria didelį dėmesį maisto atsargų konservavimui. Deja, nerūpestingas gyvenimo būdas, išgalėjęs per daugiau kaip 50 paskutiniųjų metų, prieštarauja šiam išpūdžiui. Daugelis pagrindinių įėjimų į daugiabučius gyvenamuosius namus – tai dažniausiai paliktos neuždarytos durys, kurioms paprastai trūksta lentų arba jų langeliai išdaužti. Šių gyvenamųjų namų ir įstaigų dideli langai dažniausiai praleidžia vėją ir šaltį. Šilumą labiau sulaiko senesnių pastatų dvigubi langai.

Didesnę laiko dalį lietuviai užimti savo kasdieniškais poreikiais, intensyviai sutelkę jėgas savo prispausto gyvenimo materialinių sąlygų pagerinimui. Dviejų Kauno viešbučio tarnautojų moterų, apibėžusių dirbančiųjų poreikius, nuomonė buvo tokia: "Kam mums reikalingas uždarbis? Paprasčiausiems dviems dalykams – pavalgyti ir gerai apsirengti (pasipuošti)." Nors lietuviai gyvai diskutuoja politikos, pasaulio reikalų ir asmeninių ryšių temomis, jie man pasirodė esą laisvi nuo amerikiečiams būdingos kovos už įsitikinimus – kai sutelkiamas dėmesys kokiai nors siaurai sričiai – energingai, dažnai fanatiškai ir su karingu užsidegimu, pvz.: "pro-life", "pro-choice", už piliečių teises, už gėjų teises, prieš rūkymą ir daugelį feminizmo apraiškų. Dauguma lietuvių, ypač didmiesčiuose, atrodo turį gerą išsilavinimą, ir didžioji dalis žmonių, kuriuos mačiau kaime, yra sunkiai dirbantys ir nesiskundžiantys. Lietuviai, kuriuos sutikau, yra patriotai, mylintys jų laisvę kaip tauta, išlaikiusi savo kalbą, besirūpinantys savo kultūra, išsaugoję istorijos, siekiančios daug amžių atgal, jausmą.

Tuo laiku, kai lankiausi Lietuvoje, visi rusiški ir komunistiniai miestų ir gatvių pavadinimai buvo pakeisti žemėlapiuose ir gatvių žemėlapiuose, grąžinti tokie, kokie buvo iki 1940 metų. Man buvo nuolat primenama, kaip lietuviai išsaugojo savo literatūrą gimtąja kalba per sovietų laikus. Jie išlaikė ir liaudies šokius, ir dainas. Aišku, komunistinė sistema ir okupacija atėmė 50 metų iš Lietuvos materialinės gerovės vystymosi, tačiau aš mačiau ir intelektualinio išsivystymo apraiškų pakankamai, kad patikėčiau, kad jų dvasilnis pasveikimas yra žymiai arčiau, negu daugelis skeptikų linkę sutikti. Nebūtinai reikės laukti naujos kartos ar dviejų, kol Lietuva taps "vakarietiška", sutikau per daug žmonių, kurie ir pažiūromis, ir gyvenimo būdu meta iššūkį pesimistams.

Iš šios mano pirmosios kelionės grįžau su nauja, konkrečia perspektyva, kuria turėčiau vadovautis palaikydamas ryšius su Lietuva. Aš nekalbu apie mano teigiamą, optimistinį požiūrį – taip apie Lietuvą galvojau ir

Puošnūs kryžiai Raudondvaryje.

Autoriaus nuotr.

prieš, ir po šio apsilankymo. Aš kalbu apie faktą, kad Lietuva dabar buvo jau ne idėja (ar fantazija, sapnas) man; tai tapo man gyva realybe, sujungiančia mane čia ir dabar su kraštu ir žmonėmis, tapusiais pasiekiamais nepaisant išlaidų ir nuotolių.

Nuo mano pirmos valandos ten pasijutau namie ir svarbiausia priežastimi, kodėl, – aš laikyčiau palankias sąlygas, kuriomis buvau auginamas kaip Amerikos lietuvis mano tėvų, giminių, daugelio šeimos draugų – geras pavyzdys – čiurolioniečiai ansambliciai, emigravę kartu į Clevelandą – ir apskritai Clevelando lietuvių bendruomenė, kuri davė viską pradedant nuo dviejų lietuviškų bažnyčių ir dviejų mokyklų iki stiprių organizacijų (skautų, ateitininkų, sporto asociacijos "Žaibas", liaudies šokių grupės "Grandinėlė") ir, žinoma, laikraščio "Dirva" – išlaikymui. Mano galutiniai išpūdžiai iš kelionės į Lietuvą yra neatskiriami nuo mano, Clevelando vaiko, patyrimo, ir dėl šios vienintelės priežasties aš ne tik jaučiausi kaip namie, aš jau žinojau, kad Lietuva man galėtų būti namai...

Keliavau į Lietuvą "su dviračiu, su barzda, be darbo". Atsiminimai iš šios kelionės mano galvoje dar tebebuvo švieži, kai truputį daugiau nei po metų sužinojau, kad JAV kariuomenė siūlo man galimybę sugrįžti Lietuvon "be dviračio, be barzdos, su darbu".

Padėkojimas

Kodėl parašiau šiuos straipsnius? Daug metų laukiau, kada bus galima keliauti į (ir po visą) Lietuvą – laisvą Lietuvą – ir man priimtinu būdu – laisvai. Esu dėkingas, kad man taip pasisekė, ir Lietuva tapo laisva prieš tai, kol būčiau per senas keliauti ten dviračiu.

Turiu daug draugų iš Amerikos lietuvių Clevelando bendruomenės (ir tie, kurie čia, ir tie, kurie išvyko į Floridą ir Californiją), su jais troškau pasidalinti savo pirmaisiais išpūdžiais apie Lietuvą. Tai yra mano pirmoji bendruomenė. Tai ir lietuvių kultūra, jungianti mus daugiau negu dar kas nors, ir šios bendros kultūros paliki-

mas yra, be abejonės, sutelktas šalyje, kuri vadinasi Lietuva. Ačiū jums, mano skaitytojai! Vos tik pasirodė mano pirmieji straipsniai, jūs arba skambinant, arba kalbėjot su manim asmeniškai, entuziastingai atsiliepdami apie straipsnius. Šis grįžtamasis ryšys sustiprino mano ryžtą ir apsisprendimą aprašyti mano kelionę iki galo.

Šį kraštą turėjau pamatyti pats. Pažįstu ir kitus asmenis, kurie padarė panašiai. Labai vertinu tokius žmones, kaip mano pusbrolis Algis Petkus ir Rimas Aukštuolis, kurie drąsiai vyksta į Lietuvą ir randa būdą palaikyti su ja ryšį ir asmeniškai, ir profesionaliai. Labai kviesčiau tokius žmones pasidalinti savo turtingu patyrimu ir galbūt parašyti mums visiems į "Dirvą".

Esu labai dėkingas, kad čia, Clevelande, tebėra "Dirva", kuri visų pirma susideda iš atsidavusių dirbančių žmonių – redaktorių, teksto surinkėjų, fotografų, rašytojų ir korespondentų, kurie rengė spaudai laikraštį 80 metų. (Tie, kuriuos aš laikyčiau svarbiais, visai nebuvo paminėti mūsų neseniai vykusiam minėjime, Clevelande, vietoj to, labai daug dėmesio buvo skirta puikiai redaktorei, viešniai iš Chicagos ir šauniai koncertavusiam Clevelando Dievo Motinos chorui.) Dr. A. Bundonis, neseniai išvykęs "Dirvos" redaktorius, suteikė man galimybę spausdinti mano straipsnius. Visada liksiu jam dėkingas už tai ir linkiu jam geros sveikatos.

Viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl Lietuvoje pasijutau kaip namie, yra tai, kad galėjau lengvai kalbėti ir suprasti lietuvių. Nepaisant mano blogo galūnių derinio, gerai susikalbėjau ir bendravau, su kuo tik ten susitikau (net jeigu kartais turėdavau rasti išeitį, kalbėdamas ne lietuviškai, bet "liežuviškai" – kūrybiškai žaisdamas su žodžiais). Mano sugebėjimai rašyti lietuviškai yra žymiai silpnesni negu kalbėti. Žmona Olga padėjo, kad šią mano straipsnių seriją būtų galima spausdinti lietuviškai. Jai – už kokybiškai atliktą visą darbą – mano svarbiausia padėka.

Stogastulpiai su buvusio kolūkio pavadinimu pakeliui į Tauragę. Autoriaus nuotr.

Vladas Vijeikis

ATOSTOGOS

Kai ateina toks metų laikas, kada imi labai nerimauti ir daugiau galvoji apie poilsavimą negu apie darbą, tai pasijunti labai pavojingoje padėtyje. Atostoginę pagundą nugali ir imi intensyviai svarstyti, kur praleisti tą brangų laiką, kurį buržuazinė struktūra, kad ir nenoriai, suteikia. Svarstiau šiaip ir taip, bet nulėmė mano draugo Florijono patarimas.

– Vaziuok pas savo draugą. Jų tiek mažai jau belikę po tavo įžeidžiančių straipsnelių "Dirvoje". Jeigu dar rasi kokį vieną, tai ir drožk.

Taip ir padariau. Nuvykau pas savo senų laikų draugus Onutę ir Joną Vaičekonius prie Baltimorės. Jie gyvena labai puikioje strateginėje vietoje. Tarp Baltimorės ir Washingtono. Žinia, kad buvo būtina pasimatyti

su Washingtone gyvenančiu mūsų geru pažįstamu Clinton. Bet jis tuo laiku buvo kažkur išvykęs, tad ir neteko. Mat žmogus labai susirūpinęs išlaikyti savo darbą. O kas tuo nesirūpina? Tik mums užtenka sėdėti vienoje vietoje, gerbti ir pataikauti bosui. O jam reikia važinėti po visą Ameriką. Vargšas žmogus.

Bet ir be Clintono Washingtone yra ko pamatyti. Atliekamu laiku, prieš užminigant (naujosiose vietose sunkiau užmigti) ėmiau skaityti Eidinto parašytą knygą "Antanas Smetona". Tiesą pasakius nė kiek nepadėjo miegui. Per tą knygą sužinojau, koks Smetona buvo bjaurus ir blogas žmogus, Eidinto istorijos

išleidimo metais tai būtų apie 11 centų. Tiek ji ir verta.

Bet buvo ir gražių atosotoginių prošvaisčių. Mano globėjai nuvežė mane į Lietuvos klubą. Tai triaukštis pastatas, kuriame yra salė, muziejus, biblioteka ir žinoma baras. Penktadieniais veikia valgykla. Aptarnauja savanorės lietuvaitės. Bet įdomiausia buvo aplankyti muziejų. Jis nedidelis, bet kiek ten širdies įdėta. Ir muziejus nėra vien tik senienų sankrova. Jis veiklus. Kas ir labai jaudina. Paminklai Medininkų tragedijos žuvusiems. Kiekvienam iš jų – originalus, lietuviškais motyvais pagristas drožinys su pavardėmis. Norėjome pamatyti senoviškas, lietuvių karių uniformas, bet stovėjo nuogi manekenai. Mat uniformos tuo laiku buvo valomos. Atkreipė dėmesį Basanavičiaus akiniai. Tikras unikumas. Lietuviška klėtėlė, kuri tarptautiniuose pasirodymuose laimėjo pirmąsias vietas. Ir daug dar, su meile surinktų lietuviškų senienų.

Bibliotekoje – lentynos su labai retais, šimtmetiniais lietuviškais leidiniais. Taip pat ir naujų knygų. Radau ir savo ir labai buvau išdidus, kada bibliotekininkė paprašė mane padėti savo parašą. Net ir Hankok didesnio nepadėjo.

Dar viena įdomybė. Sekmadieniais veikia lietuviška radijo valandėlė. Ir jeigu tu nespėjai jos išklausyti, tai telefonu gali išgirsti, kad ir pavėlavęs.

Tad štai viena lietuviška vietelė, kur mūsų senieji imigrantai sukūrė aukurus, kuriuos uoliai kursto jų vaikai, anūikai ir anūkų vaikai. Sušildo kiekvieną lietuvišką širdį.

LAIŠKAS "DIRVAI"

Visada su malonumu skaitau Vlodo Vijeikio humoristinius komentarus. Kartais jie būna juokingi, kartais – šiaip sau. Bet spalio 5 d. "Dirvoje" jo straipsnelis "Mes ir jie" peršoko humoro ribą ir išoko į šmeižto skyrelį. Kalbu apie p. Vijeikio komentarus apie naujųjų ateivių LB apylinkę New Yorke – "Versmė".

Visi puikiai žinome, kad yra privažiavę visokio plauko žmonių iš Lietuvos. Daug jų atvažiavę nelegaliai, neturi teisės legaliai dirbti. Griebiasi paprasčiausių darbų, kad tik kaip nors išsilaikytų ir vienu kitu doleriu savo artimuosius Lietuvoje sušelpytų. Tokiomis sąlygomis neima noras jungtis į lietuvišką veiklą, nes jai reikia ir laiko, ir pinigų.

O vis dėlto New Yorke susidarė būrys idealistų, kurie sukūrė naujųjų ateivių organizaciją "Versmė". O kad nebūtų "mes ir jie", "Versmė" tapo LB New Yorke apygardos viena apylinke. Džiaugėsi visi dypukai, kad galų gale ir naujieji ateiviai jungiasi į lietuvišką darbą. Visokiais būdais stengėmės jiems padėti. Tikėjome, kad New Yorke pavyzdžiu paseks ir kitų miestų ateiviai.

Ir štai kokia "parama" naujųjų ateivių organizacijai ateina iš "Dirvos" ir p. Vijeikio: "Nelabai malonu, kad buvo net įsteigta tų naujųjų ateivių organizacija "Versmė". Ir ko čia jaudintis. Tai labai simboliškas pavadinimas, nes visa versmė naujųjų kreipiasi į BALFą, Lietuvių Fondą, Susivienijimą, lietuvių reikalaujanti pinigų." Nejaugi iš tikrųjų, p. Vijeiki? Visa versmė? Gal vienas kitas ir kreipėsi prispausti bėdų, bet, tikriausiai – prašydam, ne reikalaujanti. Įdomu taip pat – kam nemalonu, kad įsisteigė "Versmė"? Arba kitą vietą, toj pačioj "Dirvoj", sakoma: "Įsisteigė "Versmė", o buve dypukai galvoja įsteigti Kalinių globos draugiją, kuri rūpintųsi kalėjime sėdinčiais naujaisiais". Bandoma sudaryti išpūdį, tarsi naujieji ateiviai masiškai sėdi kalėjimuose. Gal ten Chicagoj taip ir yra. Tai taip reiktų ir sakyti. Bet tokį šampą uždėti "Versmei" – tai didelė moralinė skriauda ir įžeidimas "Versmės" kūrėjams ir darbuotojams. Toks apšmei-

žimas pačių aktyviausių naujųjų ateivių – idealistų tikrai nepasitarnauja lietuviškam reikalui. Tokiais straipsniais jūs pakertate šaknis panašiai organizuoti naujiesiems ateiviams kituose miestuose. Kaip minėjau, ne visi atvažiavę yra angelai. Rašykite apie tuos Chicago automobilių vagis, ar kur ten vienas kitam pilvą perplovė. Bet nederkit naujai besiskleidžiančių lietuviškos veiklos pumpurų. Jiems išsilaikyti nelengva. Reikia išnaikinti visą gyvenimą diegtą sovietinį raugą. O be to, skeptikų pilni pasieniai. Apdergti ir sunaikinti – lengva. Sukurti ir išlaikyti daug sunkiau.

Šia proga reikia paminėti ir darbus, kuriuos "Versmė" jau atliko ar ruošiasi atlikti. J.E. vysk. Baltakiui tarpininkaujant gauta lengvatų naujųjų ateivių juridinei pagalbai per Brooklyno vyskupiją. Surengta vakaronė, kur pasirodė "Versmės" chorelis, ir pašokta tautinių šokių. "Versmės" nariai atliko programą "Baisiojo birželio" minėjime Brooklyne. Lapkričio 4-5 d. "Versmė" surengė Kultūros židinyje plataus masto meno parodą. Dalyvaus apie 30 menininkų, maždaug pusė senųjų ir pusė naujųjų ateivių. Net "New York Times" išreiškė susidomėjimą šia paroda. "Versmė" drauge su LB Queenso apylinke, Atletų klubu ir Kultūros židiniu rengia bendrą Naujųjų Metų sutikimo balių New Yorke lietuviams.

Linkiu p. Vijeikiui dėstyti toliau Florijono mintis. Mes jas mielai skaitysime. O apie "Versmę" tegul rašo kiti.

Vis budžiu!

Romas Kezys

P.S. Dar noriu išsitiarti ir dėl "barakudų". Šiuo žodžiu vadinama apyjaunė mergina iš Lietuvos, susiradusi pagyvenusį amerikoną ir siurbianti jo išteklius. Mano patirtis tokia – ir "barakuda", ir jos "auka" – abu savanoriškai sutarė bendrai gyventi. Niekas jų jėga nesuvarė. Mergina iš Lietuvos gauna materialinę užuovėją, o dėdė amerikonas gauna progą pagyventi su jauna žmona. Ir abu džiaugiasi. Ir kas čia blogo? Duok, Dieve, jiems sveikatos ir ant vaikų ukvatos.

NOVELĖ

Trisdešimt trečiame "Dirvos" novelės konkurse šiemet dalyvavo net 28 autoriai. Vertinimo komisija iš Romos Degesienės, Stasio Vaškio ir Dalilos Mackialienės turėjo daug darbo, kol visas perskaitė, apsvartė ir vienbalsiai nutarė pirmąją premiją 500 dol. skirti Andriui R. Mironui iš JAV už novelę "Auka karo dievaičiui" ir antrąją 300 dol. Vladui Vyšniūnui iš Lietuvos už novelę "Mindaugas". Premijos skiriamos iš A.A. SIMO KAŠELIONIO palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania.

Pirmąją vietą laimėjusią novelę pradėdame spausdinti šiame numeryje. Po jos pristatysime skaitytojams ir antrąją.

Malonaus pasiskaitymo.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SAJUNGA
NATIONAL LITHUANIAN SOCIETY OF AMERICA, INC.
ST. PETERSBURG, FL SKYRIUS

SAVAITRAŠČIO "DIRVA" – 33-čio NOVELĖS KONKURSO JURY KOMISIJOS PREMIJŲ ĮVERTINIMO

NUTARIMAS

Jury Komisija susidedanti iš St. Peterburgas gyvenančių Pirm. Romos DEGESIENĖS, Sekretoriaus Stasio VAŠKIO ir narės Dalilos MACKIALIENĖS, buvo sudaryta tarpininkaujant St. Peterburgas skyriaus pirmininkui Juozui SULAČIUI.

Premijos: Pirmoji – 500 dol.

Antroji – 300 dol. skiriamos iš A.A. SIMO KAŠELIONIO palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania.

Jury Komisijos posėdis įvykęs 1995 m. Spalio mėn. 26 d. Komisijos pirmininkės rezidencijoje, apsvartę visas 28 gautas ir perskaitytas noveles, vienbalsiai nutarė:

Pirmąją premiją skirti už "Auka Karo Dievaičiui" pasirašiusiam slapyvardžiu – Teresėlė.

Antrąją premiją skirti už "Mindaugas" pasirašiusiam slapyvardžiu – V. Cerasiūnas.

Atidarius atskirus vokus, paaiškėjo, kad pirmąją premiją už "Auka Karo Dievaičiui" laimėjo Andrius R. Mironas – JAV, antrąją premiją už "Mindaugas" laimėjo Vladas Vyšniūnas – Lietuva.

Roma Degesienė
Jury Komisijos Pirmininkė
Roma Degesienė

Stasys Vaškys
Sekretorius Stasys Vaškys

Dalila Mackialienė
Narė Dalila Mackialienė

ATTALSYMAS

P. Balys Gaidžiūnas prašo atitaisyti klaidą... "rašinėlis, liečiąs DIRVOS 80 metų sukaktį, sako kad pulk. Sutkaus auka buvo 40,000 DM, palikimas buvo 50,000 DM., o ne 40,000 DM.

LIETUVOS LATVIJOS JŪRŲ SIENA

(Atkelta iš 1 psl.)

mas, kurį pasirašė abiejų valstybių prezidentai ir premjerai, kaip tik dar labiau įkaitino aistras. Mat kaip dabar jau galutinai paaiškėjo, jame buvo numatyta, kad siena jūroje tarp abiejų valstybių bus brėžiama pagal 1958 metų konvenciją. Tai labai nepalankus Lietuvai susitarimas, kadangi juo remiantis, sumažėja Lietuvos ekonominė jūrų zona ne tik šiaurinėje, su Latvija besiribojančioje dalyje, bet ir pietuose, su Rusijos Karaliaučiaus krašto ekonomine zona. Tokiu būdu Lietuvos ekonominė zona ne tik neturėtų išėjimo į tarptautinius vandenis, bet Rusijai atitektų ir kitas, didesnis naftos telkinys, esantis jūroje netoli Nidos. Galbūt kaip tik dėl šios priežasties "Maišialagos memorandumas" nebuvo skelbiamas – nenorėta, kad apie nepalankų Lietuvai susitarimo pagrindą sužinotų Rusija.

V. Landsbergis jau tada nurodė, kad Lietuvos vadovai visiškai be pagrindo nuolaidžiauja Latvijai, kadangi nesiremia naujesne ir žymiai palankesne Lietuvai 1982-ųjų metų Jamaikos jūrų teisės konvencija. Šiomis dienomis konservatoriai smarkiai peikė Lietuvos vadovus dėl nesugebėjimo išspręsti ginčą ir tai vertino kaip Rusijos sėkmę, galbūt jos pačios ita-

kotą. Jų nuomone, slapta, bejėgiška, neišradinga Lietuvos užsienio politika lemia šaliai didžiulius politinius ir ūkinius nuostolius, jie nurodė, kad čia galimas ir privačių bei valstybės interesų konfliktas, kuriame dalyvauja aukštieji Lietuvos pareigūnai.

Tačiau netgi įvertinus Lietuvos politikų padarytas klaidas, negalima nepastebėti nepateisinamo Latvijos nelankstumo. Prie ginčo išplėskimo greičiausiai prisidėjo ir labai prasta vidinė Latvijos tiek ekonominė, tiek politinė būklė. Praėjusį mėnesį Saeimos rinkimuose aiškesnės daugumos negavo jokia politinė jėga, be to, nenorima, kad į valdžią ateitų Vokietijoje ekstremistiniais pasisakymais pagarsėjęs J. Zygeristas, gavęs nemažą vietų skaičių parlamente. Po šią vasarą įvykusios didžiausios Latvijos komercinio banko griūties vis dar negali atsigaivinti šalies finansų ūkis, labai pasunkėjo biudžeto vykdymo reikalai, todėl būtinai reikia naujų pajamų, o iš galimo naftos pardavimo laukiama nemažo pelno.

Vis dėlto tikimasi, kad sprendimą, tenkinantį abi valstybes, galima rasti. Tokių vilčių teikia šiaip ar taip buvę neblogi abiejų šalių santykiai iki šiol, be to, latviai pilnai negalės pasinaudoti susitarimo su užsienio bendrovėmis vaisiais, jei nesusitars su Lietuva dėl jūrų sienos.

SENTIMENTALUS SUDIE!

Atkelta iš 1 pusl.

energetikos institutą, jis gavo mokslų kandidato laipsnį, apgynęs tezė tema "Galvos smegenų elektro-fiziologija". Lietuvai atgavus nepriklausomybę ir persiorientavus į Europos mokslų sistemą, persvarsčius dokumentus, jo "kandidato" diplomas buvo pripažintas daktaratu. Jis dirbo kaip laboratorijos vedėjas Eksperimentinio ir klinikinio mokslų tyrinėjimo institute, tačiau prisipažino turįs nemažai patirties spaudos darbe, eilę metų dirbęs Klaipėdos dienraščio leidykloje, kurioje jis atlikinėjo galutinį laikraščio apiformavimą. Panašų darbą kurį laiką dirbo ir Šilutėje, tai spaudos darbas jam tikrai nesvetimas.

Prieš kelis metus Lietuvoje pradėjus teirautis pakaitalo į Lietuvą grįžtančiam "Dirvos" redaktoriui Baliui Gaidžiūnui, po intensyvių pokalbių su jo giminėmis, dr. Bundonis sutiko perimti "Dirvos" redaktoriaus darbą. Į Clevelandą atvykęs 1993 metų spalio mėnesio vidury, jis 1994 metų kovo mėnesį perėmė "Dirvos" redaktoriaus pareigas, tačiau, sentimentaliai pajuokaudamas, prisipažino, kad "iš pradžių man drebėjo rankos". Graudu, kad po dviejų sėkmingų ir vaisingų darbo metų, nuvargintas ligos ir liūdno žinojimo, kad jau laukia dar dvi operacijos, dr. Bundonis yra priverstas grįžti į Tėvynę, kurios jis niekada nenustojo ilgėtis. Paklaustas, ar jis priklauso Tau-

tinei sąjungai, jis griežtai pareiškė nepriklausą jokiai partijai. "Mano nuomone, partijos prisideda prie skaldymosi. Svarbiausia yra būti geru lietuviu". Nesunku patikėti, kad tai jo gyvenimo filosofijos pagrindinė idėja.

Jautriai kalbėdamas apie savo buvimą Clevelande, jis

pranašaujamoms operacijoms. "Noriu pailsėti, laisvai pagyventi, pasidžiaugti gyvenimu", nuoširdžiai kalbėjo jis.

Taip po dvejų metų prarandame šviesų, patriotišką ir darbštų tėvynainį. Gražu pastebėti ir tai, kad tėveliui padėti jo varginančioje kelionėje yra atvykusi jo dukra Loretta Zakarauskienė, kas yra tikrai gražus jo šeimos soli-

Dievo Motinos parapijos svetainėje su redaktoriumi atsiveikina clevelandiečiai.
V. Bacevičiaus nuotr.

pakartotinai tvirtino, kad lietuviškos visuomenės tarpe jautėsi labai gerai, nebuvo svetimas, jautėsi esąs savas tos bendruomenės narys. Dr. Bundonis yra labai dėkingas "Dirvos" redakcijos talkininkams, Giedrei Kijauskienei, Onai Šilėnienėi ir Olgai Čapienei, su pasigėrėjimu iškeldamas jų darbštumą ir pareiškumą. Atvykęs į namus, jis nebegrįš į tarnybą, tik naudosis pensininko statusu ir rūpinsis savo jėgų sustiprinimu, kad pasiruoštų gydytojų

darumo ir meilės įrodymas. Nors apgailestaujame jo išvykimą, bet suprantame priežastis, todėl privalome jam palinkėti laimingos kelionės ir, kas svarbiausia, geros sveikatos ir ramaus bei laimingo gyvenimo Tėvynėje. Neabejoju, kad prie mano linkėjimų prisideda visi "Dirvos" skaitytojai ir rėmėjai. O aš, baigdamas sentimentalų "sudie", sakau... "Iki malonaus pasimatymo Vilniuje!"

KUNIGAS VACLOVAS MARTINKUS

1992 m. rugsėjo mėn. 22 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos įsaku Nr. 1-2904 kunigas Vaclovas Martinkus (jau po mirties) buvo apdovanotas Žuvančiųjų Gelbėjimo Kryžiumi už ypatingą pasižymėjimą gelbėjant žuvantį žmogų. Šitaip jis buvo pagerbtas, jo brolio Danieliaus Martinkaus liudijimu, už žydų vaikų gelbėjimą Antrojo pasaulinio karo metu. Būdamas Židikų parapi-

jos klebonu, jis krikštijo žydų kūdikius, suteikdamas jiems lietuviškas pavardes. Vienas iš jų, pavarde Bukontas, tebegyvena Vilniuje. Kun. Vaclovas Martinkus drąsiai gynė nacių pasmerktuosius, ir nė vienas žmogus Židikuose nebuvo sunaikintas.

Šiomet sueina 15 metų, kai kun. V. Martinkus mirė. O būta tai sumanaus, darbštaus ir energingo kunigo. Tėvui anksti mirus, jam teko

mokyti pakaitomis su darbu ūkyje, kol išsiveržė į kunigus. Pastoracinis darbas Mažeikiuose ir Židikuose besikeičiančių okupacijų metais taip pat reikalavo daug drąsos, apskrumo ir atkaklumo, ko kun. Vaclovui niekada netrūko.

Svetimose žemėse kun. Martinkus buvo Luebeck stovyklos kapelionu, Amerikoje buvo paskirtas nedidelės lietuvių Šv. Kazimiero parapijos klebonu Providence, Rhode Island. Parapija teturėjo tik 300 turtais nepasižyminčių parapijiečių, taigi klebonui pačiam teko verstis, ne tik dirbant ganytojišką darbą, bet ir visokius ūkinius valymo, remonto ir daržininkystės darbus. Ir čia jo žemaitiškas atkaklumas ir igimtas apskrumas išlaikė parapiją gyvą. Ir žmonės – tiek lietuviai, tiek amerikiečiai – jį mylėjo ir gerbė.

Šalia savo parapijinio darbo kun. Vaclovas Martinkus 1964 metais įsijungė į BALFo veiklą ir nuoširdžiai ir sąžiningai jam vadovavo iki 1972 metų, kai BALFas buvo perkeltas į Chicago.

Kun. Vaclovas Martinkus buvo tvirto nusistatymo lietuvis, geras kunigas, sumanus klebonas ir visiems jį

iš arti pažinojusiems nuoširdus bičiulis. Tokių žmonių šioje žemelėje niekada ne per daug.

Oš.

ŽUVANČIŲJŲ GELBĖJIMO KRYŽIUS

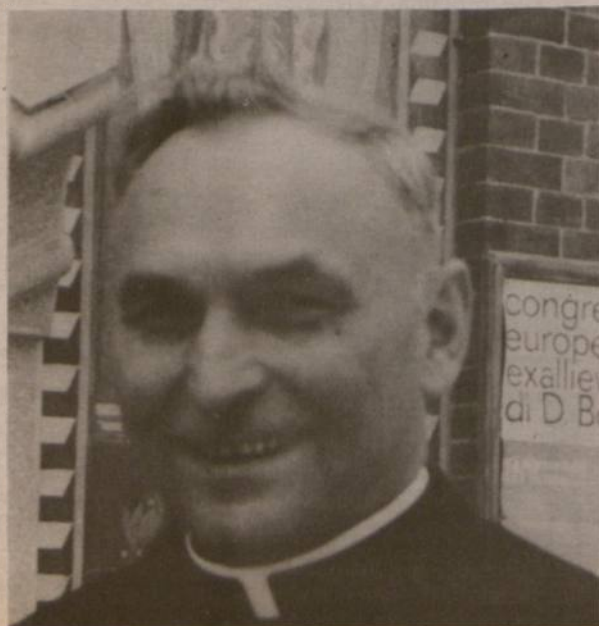
LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PREZIDIUMO
ĮSAKŲ

Kun. Vaclovas Martinkus
(po mirties)

UŽ YPATINČIA PASIŽYMEJIMĄ
GELBĖJANT ŽUVANTĮ ŽMOGŲ
APDOVANOTAS ŽUVANČIŲJŲ GELBĖJIMO KRYŽIUMI

1992 m. rugsėjo 22 d. Pasak Nr. 1-2904

CLEVELANDE ir apylinkėse

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS
rengiamas šeštadienį, lapkričio 18 d., 7:00 v.v., Lietuvių namų didžiojoje salėje. Kalbės Juozas Ardys, meninę programą atliks sopranas Virginija Bruozytė-Muliolienė. Karšta vakarienė, loterija, šokiai.

TAUTYBIŲ FESTIVALIS
įvyks šeštadienį, lapkričio 18 d., 7:30 v.v., Palace teatre. Pelnas skiriamas Tarptautinės Tarnybos Centru, kuriam vadovauja Algis Rukšėnas. Bilietus po \$12.00 galima

rezervuoti tel: 241-6000 arba 1-800-492-6048, ir koncerto dieną prie įėjimo. Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

ALDONA ŽEMAITYTĖ,
Lietuvoje leidžiamo populiaraus savaitraščio DIENOVIS redaktorė, šį sekmadienį, 11:30 v.r., parapijos svetainėje padarys įdomią šių dienų Lietuvos socialinio-kultūrinio-religinio gyvenimo apžvalgą. Rengia Ateities klubas ir Fronto Bičiuliai ir labai kviečia visus šio pranešimo pasiklausyti.

Pranešame draugams ir pažįstamiems, kad š.m. spalio 27 d. Los Angeles, Californijoje, mirė mūsų mylima giminaitė

A.A. ONA MEKIŠIENĖ

ir buvo palaidota Long Beach, California, prie savo vyro DANIO.

Prašome prisiminti ją savo maldose.

Liūdinčios Mikunų ir Juodvalkių šeimos

ATSIŠAUKIMAS Į ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVAITES MEDICINOS SESERIS

Lietuvos sveikatos apsaugos srityje ir medicinos seserų profesijoje šiuo metu vyksta reikšmingi pasikeitimai ir lavinimasis.

Keletai med. seserų iš JAV, kurios pastaruoju metu dirbo Lietuvoje, kilo mintis suorganizuoti grupę Amerikos lietuvių med. seserų, kurios domėtųsi bendradarbiavimu ir profesinių žinių pasidalinimu Lietuvos sveikatos apsaugos ir slaugymo tikslu: teikti įvairią pagalbą

bei savo kolegoms Lietuvoje, išvystyti kolegiską bendradarbiavimą su Lietuvos med. seserimis.

Jeigu Jūs domitės ir norite daugiau sužinoti apie šią grupę ir galimybes joje dalyvauti, kviečiame kreiptis į: Dr. Violet H. Barkauskas, Associate Professor and Associate Dean, School of Nursing, The University of Michigan, 400 North Ingalls, Ann Arbor, Michigan 48109-0482. Tel.: darbo – 313-936-3631; namų 313-994-0916; FAX – 313-936-3644; e-mail – vhbarkas@umich.edu.

SKAUČIŲ MUGĖ

Pirmą Advento sekmadienį, gruodžio 3 d., Clevelando Neringos tunto skautės Šv. Jurgio parapijos salėje po pamaldų turės kalėdinę mugę. Paremkite skautes pirkdami jų rankdarbius.

Ger.J.

VYR. SKAUČIŲ ŽIDINIO
sueiga įvyks antradienį, lapkričio 14 d., 7:30 v.v. parapijos svetainėje.

PARDUODAMAS NAMAS
Gražus dviejų šeimų namas, labai geram stovyje, arti Dievo Motinos parapijos ir pagrindinio kelio, su visokiais patogumais. Butai turi po 2 miegamus, prausyklą, didelę virtuvę. 2 mašinų garažas. Tinkamas jaunai šeimai ar investavimui. Galima apžiūrėti sekmadieniais nuo 12-4 v.v.

Skambinkite 692-0322

VAIKAMS PRAMOGA

Clevelando vaikų muziejus kviečia tėvelius š.m. lapkričio 29 d. tarp 6:30 - 9:00 p.p. atvežti savo vaikus į vaikų šventę nemokamai pasidžiaugti magišku vakaru, muzika, maistu ir pertvarkytu muziejumi.

Užsiregistruoti telefonu 791-7114 ext. 55.

LIETUVIŲ KLUBO

"Gintaro" valgyklai reikalinga padavėja. Kreiptis į vedėją tel. 531-2131.

SAŽININGAS PATARNAVIMAS

Atstovaudamas Jūsų interesus, tarpininkausiu sandėriuose su nekilnojamoju turtu ir kt.

Kreiptis: Algimantas Globys, Sausio 13-tos g-vė 5-170, 2050 Vilnius, Lithuania, tel. 45-15-47

Lavender International, recycling of shoes and clothing.

We export used shoes and clothing by container load or less grade "A" top quality, including jeans and sneakers, sales by pound.
MIKE 215-673 1004

• Jau antrą kartą A.L. Tautinė sąjunga Chicagoje suruošė pagerbimą liuanistinių mokyklų mokytojams. Mokytojai dirba šį sunkų, bet vertingą švietimo darbą, atiduodami dalį savo kasdienio gyvenimo, nesitikėdami už šias pastangas gauti įvertinimą. Todėl yra malonu paįusti šilumą, ateinančią iš A.L. Tautinės sąjungos, kuri lietuviškam jaunimui visuomet skyrė išskirtiną dėmesį.

JAV LB Švietimo tarybos vardu reiškiu padėką A.L. Tautinės sąjungos energingam pirmininkui dr. Leonui Kriaučeliūnui, Stasiui Briedžiui ir jo komitetui ir visiems atsilankiusiems.

Regina Kučienė
JAV LB Švietimo tarybos pirmininkė

PADEKA GYDYOJAMS

Spalio 21-22 d. savaitgalį dr. Antanas Bacevičius ir dr. Linas Vaitkus Clevelando Šv. Jurgio parapijoje po pamaldų paskiepijo nuo gripo 35 parapijiečius. Parapija yra labai dėkinga geradariams daktarams. Dėka jų dosnios paslaugos parapijiečiai bus sveikesni šią žiemą, gripo sezono metu. Ger.J.

Vilniaus Senamiestyje...

Po Jūsų ilgos kelionės Didžiąja gatve ir po sielos atgaivinimo prie Aušros Vartų užsukite į ROJAUS ARKĄ-restoraną esantį tarp Aušros Vartų ir Vilniaus gynybinės sienos.

ROJAUS ARKA

M. Daukšos g. 3, VILNIUS, tel. 220625

ATIDARYTA nuo 11 iki 23 val.

Lietuviški įprastiniai ir firminiai valgiai bei gėrimai. Karštų valgių kainos nuo 4 iki 16 litų.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES

available - worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

LINAS VYŠNIONIS Advokatas

Telefonas (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts, OH 44143

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. #103
(Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

OFFERING CORPORATE AND LEISURE TRAVEL

ŽVAIGŽDUTĖ MOTIEJŪNIENĖ

Aplankykite mus ir mes
padėsime suplanuoti
Jūsų keliones.
Clevelande bilietus
pristatome į namus.

RITA STAŠKUTĖ

ATPIGINTOS KELIONĖS Į LIETUVĄ
Naujos rudens ir žiemos sezono kainos.

SKRYDŽIAI SU FINNAIR SAS, Lufthansa,
KLM, LOT Polish

Mes bendradarbiaujame su Lietuvos Oro Linija.

DIRVA

BALTIJOS VALSTYBĖS TINKANČIOS TURIZMUI

P. Palys

JAV išeinantis specialiai turizmui skirtas žurnalas "JAV FAX TRAVEL MARKETING MAGAZINE" rašo, kad "VYTIS TOURS" (VYTIS" kelionių ir turizmo agentūra) New Yorke vedėjas Romas Kezys deda daug pastangų, norėdamas, kad amerikiečių turizmo agentūros daugiau atkreiptų dėmesį į Baltijos valstybes, nes jos apie jas turinčios labai nedidelį supratimą. "Mes manome, – sako Romas Kezys, – kad tos Baltijos valstybės – Lietuva, Latvija ir Estija, su savo kultūra ir istorija siekian-

čios viduramžius, turizmui esančios labai patrauklios".

Žurnale pristatoma Estija su jos nacionaliniu parku, esančiu Taline. Jis esąs tikras gražuolis! Latvijos sostinė Ryga – tai pats gražiausias miestas toje Europos dalyje. Lietuvai dėmesio daugiau skirta. Lietuvos sostinė Vilnius turis nuostabią istoriją. Nuo pat jo įkūrimo iki šių dienų – žavus ir viliojantis! Trakai – senoji Lietuvos sostinė – tai viena iš pačių gražiausių ir įdomiausių vietų Rytų Europos dalyje. Netoli nuo Šiaulių esantis Kryžių

kalnas, tautinė ir religinė prasme labiausiai branginama vieta Lietuvoje, susilaukia didelio turistų susidomėjimo. Siūloma aplankyti prie Baltijos jūros esančius miestus Palangą ir Nidą. Ten su balto smėlio paplūdimiais, suvenyrų krautuvėmis ir kavinėmis turistai pajus, kaip lietuviai poilsiauja.

"Vytis" kelionių agentūra, propaguodama turizmą į Baltijos kraštus, yra išleidusi rūpestingai paruoštą su spalvotomis nuotraukomis brošiūrą. Norintieji brošiūrą įsigyti gali kreiptis į "Vytis" International Travel Service, 40-24 235 Street, Douglaston, NY 11363. Skambinti: 718 423-6161.

KLAIPĖDIETEI PRIPAŽINTA TREČIOJI VIETA

Natalija Murnikovienė jau ne pirmi metai garsėja kultūrizmo (angliškai – body building) sporto šakoje. Ji neseniai buvo pakviesta dalyvauti "Olimpiname savaitgalyje" į Atlantos miestą Amerikoje. Ji čia rungėsi su geriausiomis pasaulio šios sporto šakos profesionalėms iš viso pasaulio. Per Atlantoje įvykusią spaudos konferenciją ji buvo populiariausia iš visų dalyvių tarpo ir daug turėjusi aiškinti, nes iki to laiko Lietuva daugeliui tebuvo žinoma tik iš Šarūno Marčiulionio. Ir kaip visi nustebo, kuomet Natalijai buvo pripažinta trečioji vieta, ir dabar vėl Lietuva pateko į pasaulio sportinį žemėlapi. Beje, pirmąsias vietas laimėjo amerikietės, iš kurių antrąją pasiskelbta net yra lietuvių kilmės – Kim Cizevski (tėvas lietuvis, mama – italė). Beje, mėgėjų čempionatuose Na-

RŪTA KLEVA VIDŽIŪNIENĖ LIETUVON

Dar viena išėivijos spaudą sekančių gerai žinoma asmenybė, Žurnalistų premijos laureatė, premijuotų knygų autorė, daugelį metų gyvai bendradarbiavusi išėivijos spaudoje – Rūta Kleva Vidžiūnienė spalio pradžioje grįžo Lietuvon nuolatiniam apsigyvenimui.

Su ilgus metus buvusią Lietuvį žurnalistų sąjungos centro valdybos pirmininke atsiseivinti į p.p. Vidžiūnų namus Valencia, Calif., spalio ketvirtą susirinko LŽS-gos centro valdyba ir dar keletas artimųjų. Centro Valdybos

pirminkininkas Karolis Milkovaitis tarė atsiseivikinimo žodį ir įteikė iškeliaujančiai gražiai įrėmintą padėkos raštą, kuriame valdybos ir visų Sąjungos narių vardu dėkojama Rūtai Klevai už jos nuopelnus išėivijos rašytam žodžiui ir didį įnašą į mūsų kultūrinį gyvenimą.

Namų šeimininkas Jonas Vidžiūnas savo ir žmonos vardu visiems susirinkusiems padėkojo.

Laimingai įsikurti Tėvyneje, mieloji Rūta Kleva!

Rūta Sakienė

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus.
Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.
Komerčinės siuntos pagal susitarimą.
MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-
Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiųsime smulkią informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

Nursing Assistants

WANTED!! STNAs!!

\$1000 REWARD/SIGN ON BONUS!!

Be the first to apply!! Only a few openings available.

A really nice place to work.

That's the long and the short of it.

You owe it to yourself to check us out!

Good salary and benefits.

Easy access to 1-71 & Bagley Road.

Call Michelle at 243-7888.

CENTURY OAK CARE CENTER

7250 OLD OAK BLVD.

MIDDLEBURG HTS., OHIO 44130

MATAS REALTORS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

NORMLS

Atlanta Import-Export Inc.

2719 West 71 Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312) 434-2121 (800) 775-SEND

Mūsų Atstovas Clevelande:

Dainius Zalensas

LITMA I.E.

639 East 185 th Street

Cleveland, Ohio 44119

Telefonas : (216) 481-0011

Greitas Siuntinių Pristatymas

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

RUSIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ

Pasiteiraukit dėl Amerikietiško maisto komplektų

Kalėdos jau nebetoli, o Lietuva ne taip arti.
Ten jūsų giminės, draugai, gal artimieji, gal vaikai
Tai kad nebūtų per vėlu, pradžiuginkite juos laiku!

Litma Import- Export administracija

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.

penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.

šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.

sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000